

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA GRADIS

VELIČASTNO ZBOROVANJE KOMUNISTOV NAŠEGA PODJETJA

Modernizacija in mehanizacija

naša temeljna naloga v bodočem obdobju

V imenu Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije je pozdravil konferenco tovariš Janez Vipotnik, član CK in sekretar okrajnega komiteja ZK Ljubljana. — Konferenca je pooblastila iniciativni odbor, da sestavi sklepe. Te bodo objavili v prihodnji številki. Vsebinsko bogate misli iz razprave in referatov so kažipot v našem nadaljnjem delu

Dvanajstega in trinajstega novembra so v dvorani okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani zborovali komunisti našega podjetja. Od 268 komunistov se je zborovanja udeležilo 254. Od tega jih je bilo iz gradbenega vodstva Ljubljane 46, iz Betonarne 18, ljubljanskih centralnih obratov 16, centrale 15, Zaloga 16, Gradbenega vodstva v Celju 24, mariborskega gradbenega vodstva 28, Podvelke 16, iz Raven 15, lesnih obratov v Skofji Loki 9, mariborskih delavnic 18, prav toliko z Jesenic, z gradbišča v Kopru 15, s kranjskega gradbišča pa 3.

Zborovanja so se udeležili tudi Janez Vipotnik, član Centralnega komiteja ZKS, Riko Jerman, predsednik OLO Celje, ing. Tone Tribušon, predstavnik republiškega sindikalnega sveta, Bogo Pečan, predsednik republiškega odbora sindikata gradincev, organizacijski sekretarji okrajnih komitejev ZKS iz Maribora, Celja in Kopra, sekretarji občinskih komitejev iz Ljubljane-Center, Most in Raven ter predsednika občinskih ljudskih odborov Ljubljana-Center in Moste. Mimo tega pa še šefi naših edinic in

obratov ter predsedniki delavskih organov upravljanja in društvenih organizacij Gradisa.

Zborovanje je odprl član iniciativnega odbora Lojze Capuder, ki je predlagal v del. pred. inž. Jožeta Uršiča, Staneta Uhana, Vinka Florjančiča, Ludvika Javornika in Karla Kraščka. Po predlaganem dnevnem redu sta dopolnje prebrala referate Anton Martinšek (organizacijsko politično poročilo) ter direktor Ing. Hugo Keržan o perspektivnem razvoju podjetja. Po opoldanskem odmoru je prebral poročilo o delu delavskih organov upravljanja Martin Zajšek. O referatih so razpravljali že dopolnje in popoldne. Naslednji dan pa je Jože Lorenčič prebral poročilo o delu sindikalnih organizacij, Lojze Cepuš pa o kadrovskih vprašanjih. Konferenca je ob koncu pooblastila iniciativni odbor, da pripravi sklepe po poročilih in po razpravi. Tokrat povzemamo le nekatere najvažnejše misli iz razprave.

V razpravi se je oglasil tudi predstavnik Centralnega komiteja ZKS in sekretar okrajnega komiteja Ljubljana tovariš Janez Vipotnik, čigar govor objavljamo v celoti.

Iz vsega tega sledi, da bo potrebno v našem nadaljnjem razvoju doseči skladnost med industrijskim razvojem drugih panog in med razvojem gradbeništva. Te skladnosti pa ne bo moč doseči po starih poteh, ne po poteh obrtniške proizvodnje ampak predvsem z modernizacijo in mehanizacijo gradbeništva.

Mislím, da je prav, če partijska konferenca posveti prav tem vprašanjem posebno pozornost ter mobilizira vse komuniste, prek njih pa seveda celoten delovni kolektiv Gradisa za reševanje teh perečih problemov. Gradis ima kot eno izmed največjih gradbenih podjetij ne samo na Slovenskem ampak tudi v Jugoslaviji prav gotovo velike možnosti, da celo večje možnosti kot druga podjetja za to, da hitreje in dosledneje rešuje ta vprašanja. Doslej je bilo prav gotovo že precej storjenega, vendar bi bilo napak, če bi se zlasti komunisti zadovoljili z dejanskim stanjem. Treba se je namreč zavedati, da bodo v bodoče poleg naporov, ki jih vlagajo posamezna podjetja za modernizacijo svojega poslovanja, prispevali tudi ljudski odbori, občinski in okrajni, verjetno pa tudi republika svoj delež k temu, da bo tempo modernizacije gradbeništva hitrejši. Med drugim je treba ugotoviti tudi, da so doslej ljudski odbori prav gotovo vložili premalo sredstev v gradbeništvo, vanj premalo investirali, se premalo zavzemali za uvajanje mehanizacije. Zato prevladuje v naših gradbenih podjetjih še vedno obrtniški način gradnje. Če upoštevamo, da bo v naši investicijski politiki zavzemala stanovanjska izgradnja vedno pomembnejše mesto, le-ta bo dobila s sprejetjem stanovanjske reforme

v Zvezni ljudski skupščini neomejeno perspektivo, potem se moramo zavedati, da ima gradbena operativa pri izgradnji stanovanj eno izmed svojih najpomembnejših nalog. Sedanja oprema gradbenih podjetij povzroča, da z gradnjo stanovanj zaostajamo, ter onemogoča racionalno in čimcenejšo gradnjo. Zato se torej v politiki ljudskih odborov zavzemamo za industrializacijo stanovanjske izgradnje.

Cedalje bolj se moramo zavzemati za tipizacijo in standardizacijo gradbenih elementov. Te stvari bo treba v bodoče prav gotovo odločneje in operativneje reševati tako, da bomo s tipiziranimi industrijskimi elementi ekonomsko izrinili dosedanje, dostikrat zaostalo obrtniško proizvodnjo.

PRIZNANJE GRADISU

Glede vsega tega so velike perspektive. Podjetje Gradis je doseglo na tem področju doslej že lepe uspehe. Mislím, da je prav, če ob tej priložnosti izrečem v imenu Okrajnega komiteja in Okrajnega ljudskega odbora priznanje in pohvalo Gradisu za uspehe na tem področju v Gerbičevi ulici in v Šiški. Ti uspehi so nedvomno precej veliki, sodim pa, da bi bilo napak, če bi minili, da je to že konec razvoja na tem področju, namreč je treba nenehno stremeti k še večjemu napredku. Vedeti moramo, da je gradbena perspektiva izredno bogata in čim hitreje se bomo gospodarsko razvijali, čim večje rezultate bodo dosegali v industrijski proizvodnji, v dvigu proizvodnosti dela, tem več bo potrebnih novih gradenj. Tega pa ne bomo mogli opraviti po starih poteh, ampak samo z modernizacijo.

Menim, da bi bilo potrebno poleg že naštetih problemov, da tako veliko podjetje, kot je Gradis, razmisli tudi o drugih činiteljih, ki so izredno pomembni za to, da bo lahko podjetje čimceneje in solidneje opravilo svoje posle. Eden izmed diskutantov je malo prej govoril o inštalacijskih delih. S tovarišem di-

SEKRETARJU
CK ZK SLOVENIJE
TOVARISU
MIHI MARINKU

Komunisti gradbenega industrijskega podjetja Gradis, ki smo oclanjeni v 12 osnovnih organizacijah širom vse Slovenije, smo se na konferenci dne 12. in 13. novembra posvetovali o problemih gospodarjenja, upravljanja in političnega življenja v podjetju, o odnosih podjetja do komun ter o nalogah in delu naših komunistov v podjetju. Podrobno smo analizirali perspektivo razvoja našega podjetja na področju specializacije in prevzeli nalogo nadalje razvijati in tehnično ter organizacijsko razviti industrijsko gradnjo stanovanj. Hkrati pa smo odločno za to, da ne zanemarimo dragocenih izkušenj iz gradnje industrijskih objektov. Kritično smo ocenili delo naših delavskih svetov in upravnih odborov in obširno problematiko, ki nastaja v odnosih edinic našega podjetja do komun glede na to, da naše podjetje razvija svojo dejavnost v 55 občinah naše republike.

Mimo tega smo na zborovanju podrobno analizirali nagajevanje po učinku, ki tudi pri nas bistveno optiva na nenehni porast storilnosti dela. Ugotovili smo tudi, kaj je treba storiti, da se stanje še izboljša.

Poleg tega, da se nagajevanje po učinku še v večji meri razširilo in poglobilo, smo ugotovili, da je nujno potrebno povsod preiti na brigadni sistem dela.

Pri ocenjevanju dela naših centralnih in obratnih organov delavskega upravljanja smo posebej ugotovili potrebo, da se delavski sveti v večji meri bavijo tudi s problemi proizvodnje. Prav tako pa smo opazili nekatere, sicer maloštevilne primer kršitve kompetenc organov delavskega upravljanja.

Ko smo pregledovali delo komunistov v podjetju, smo ugotovili, da je vsega 4% vseh zaposlenih organiziranih v ZK. Kljub temu, da je to daleč pod slovenskim povprečjem, pa je mnogo članov Zveze komunistov, ki ne sodelujejo niti v organih delavskega upravljanja niti v sindikatih in le malo je tistih, ki so člani občinskih ali okrajnih ljudskih odborov, komitejev ali njihovih komisij. Zato se pred nas postavlja ogromna naloga, da še nadalje povečamo število članov in pa da jih aktiviziramo na političnem delu v podjetju in izven njega.

Naše podjetje zaposluje letos okrog 5500 delavcev, od tega 43% iz drugih republik. Ugotovili smo ogromno potrebo po stanovanjih v samih domovih za naše delavce. Sklenili smo priporočiti DS, da se čimveč sredstev iz sklada skupne uporabe nameni skupno s sredstvi kreditnih skladov za gradnjo stanovanj.

Končno smo ugotovili korist in potrebo, da se kljub velikim stroškom take konference občasno, morda enkrat letno sklicujejo. Na njih pa naj se analizirajo pereča vprašanja, komunisti pa dogovore za enotno akcijo.

Naj živi socialistična Jugoslavija na čelu s tovarišem Titom!

Naj živi ZK, organizator in pobudnik naših uspehov.

Člani ZK gradbenega podjetja
Gradis

Govor tovariša Janeza Vipotnika

Tovarišice in tovariši!

Dovolite mi, da pozdravim to konferenco v imenu Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Vodoma bi predvsem rad pohvalil pobudo podjetja, da je sklicalo takšno konferenco komunistov iz vseh Gradisovih obratov in edinic. Zdi se mi, da bi bilo treba take konference sklicevati večkrat, kajti takšno podjetje, kot je Gradis, ima nedvomno nešteto problemov, o katerih morajo razpravljati komunisti podjetja. Ne mislim, da bi bilo treba sklicevati takšne sestanke pogosto, morda enkrat na leto, enkrat na dve leti, saj tak sestank mnogo stane in je potrebno, da so stvari za konferenco temeljito pripravljene.

Zdi se mi, da je sklicanje te konference važno zlasti v sedanjem obdobju, ko naši družbeni organi in ljudski odbori postavljajo v ospredje vprašanje gradbene operative. Le-ta ima v celotnem ekonomskem življenju naše dežele izredno veliko vlogo. Zakaj?

da govorimo o rezultatih, kakršnih po vojni doslej še nismo dosegli.

Po drugi strani pa narekuje podrobnejše obravnavanje problemov gradbeništva tudi investicijska politika, ki postaja vedno večja. Glede nje ugotavljamo, da bo najbrž precej okrajev in občin, ki ne bodo mogle potrošiti investicijskih kreditov, zlasti zato, ker primanjkuje gradbenega materiala in ker gradbene kapacitete ne zadoščajo.

GRADBENIŠTVO ZAOSTAJA ZA RAZVOJEM DRUGIH PANOG GOSPODARSTVA

Prvič je treba ugotoviti, da kljub skladnemu razvoju posameznih gospodarskih panog v celotnem našem ekonomskem razvoju še vedno niso odpravljene razlike med razvojem posameznih panog, ki so nastale zaradi pospešenega industrijskega razvoja v naši deželi, v zadnjem času pa tudi zaradi pospešenega razvoja kmetijstva. Takšen položaj narekuje seveda, da posvetimo večjo pozornost tistim panogam, ki zaostajajo, med te sodi prav gotovo tudi gradbena operativa. Ta razlika med gradbeništvom in nekaterimi drugimi panogami, n. pr. industrijo, je postala zlasti očitna letos, ko sta industrijska proizvodnja in proizvodnost dela precej narasla tako,

Govor tovariša Janeza Vipotnika

rektorjem sva že razpravljala o možnostih, da bi pri podjetju organizirali gradbeno-obrtno inštalacijsko dejavnost. Problemi glede tega so predvsem v tem, da primanjkuje materiala. Sedaj se usmerjamo na to, da bi hitreje reševali probleme na področju gradbeništva in to tudi tako, da bomo prišli s proizvodnjo posameznih materialov na zeleno vejo. S teh gledišč je potemtakem nujno potrebno, da tudi tako veliko podjetje kot je Gradis, ustanovi takšne delavnice v obrtnih panogah, ki so doslej preprečevale hitrejšo gradnjo.

Mislím, da bi se morali komunisti vsega podjetja mobilizirati pri reševanju teh vprašanj, hkrati pa mobilizirati tudi vse druge člane delovnih kolektivov. Glede vsega tega je referat tovariša direktorja zelo pomemben.

O KOOPERACIJI IN ZDRUŽEVANJU Z DRUGIMI PODJETJI

Drugo vprašanje, o katerem bi hotel reči nekaj besed, je sodelovanje gradbenih podjetij z drugimi podjetji. Prosim, da me glede tega vprašanja pravilno razumete, kajti zadnje čase imamo nekaj bridkih izkušenj s temi združenji zlasti zato, ker so se pojavljali nekateri činitelji, ki so reševali ta vprašanja mnogo bolj z birokratskimi metodami in mnogo manj s političnim poslušom. Ne bi želel pustiti količkaj vtisa, da se izvaja določen pritisk, da bi šel Gradis v združenja. Reči hočem, da zahteva organizacija gradbene operative sodelovanje tako z industrijo gradbenega materiala, z lesno industrijo ter industrijo drugega materiala, hkrati pa tudi z drugimi gradbenimi podjetji. Takšno sodelovanje, takšna kooperacija, to se pravi, višja oblika delovanja podjetja pa se lahko razvija samo v izrazito demokratičnih pogojih, ki jih nenehno propagiramo po vseh političnih linijah. Torej ne gre zato, da bi zahtevali z nekim administrativnim pritiskom od podjetij, naj združujejo svoja sredstva, svoje sklade in naj potem s temi skladi upravlja neko združenje. Gre zato, da se vsako posamezno podjetje demokratično prek svojega delavskega sveta ali prek celotnega kolektiva odloči za to, ali bo pristalo na kooperacijo z nekim podjetjem in pod kakšnimi pogoji, če je to v prid vse naše partijske politike, o kateri zdaj že nekaj časa govorimo. Mislím, da je takšno združevanje z industrijo gradbenega materiala, z drugimi gradbenimi podjetji umestno, to pa seveda terja temeljito in konkretno politično tolmačenje ter tenak posluš pri upravljanju združenja, da se pri posameznih članih združenja ne bi porodil občutek, da gre za nek administrativni pritisk.

KVALITETA MORA BITI BOLJŠA KOT KDAJKOLI — TUDI TO JE ENA IZMED NALOG KOMUNISTOV

Naslednje vprašanje, ob katerem bi se morali po mojem mnenju mobilizirati komunisti Gradisa, pa je vprašanje kvalitete. Pred osmimi leti sem bil sam v gradbeni kooperativi in se spominjam, da ni bilo sestanka, na katerem ne bi govorili o kvaliteti gradbenih del. To je vprašanje, ki ga bomo morali nenehno politično postavljati na dnevni red na vseh naših političnih sestankih. Postavljati ga moramo, da se nenehno izostruje čut delovnega kolektiva za kvaliteto. Gradis je dosegel glede tega prav gotovo določene norme na Slovenskem in je po njih tudi poznan. Zdi se mi pa, da če primerjamo gradbena dela danes z gradbenimi deli n. pr. predvojnih gradbenih podjetij, lahko bržčas še marsikaj rečemo glede kvalitete. Po mojem mnenju bi morala naša socialistična era, naša ge-

neracija, ki je začela graditi po vojni socializem v naši državi, tudi na tem področju prispevati svoj delež, da bo tudi kvaliteta resnično boljša kot kdajkoli.

KOMUNISTI V BOJU PROTI FLUKTUACIJI

Fluktuacija je vprašanje, ki bi ga morali komunisti posebej obravnavati. Moram reči, da mi je žal, ker se tega problema nihče od dosedanjih diskutantov ni dotaknil, čeprav vem, da je izredno pereč v vseh naših gradbenih podjetjih, pereč v naših podjetjih sploh. Srečamo jo namreč ne samo v gradbenih podjetjih, kjer se jo da še najbolj opravičiti, ampak tudi v ustaljenih industrijskih enotah. Kaj predstavlja ustaljen delovni kolektiv, takšen kolektiv, v katerem vsak posameznik ve, kaj mora delati, kjer daljšo dobo opravlja svoj posel, vam ni treba posebej pripovedovati, saj to že iz prakse dobro poznate. Komunisti Gradisa naj bi glede tega vprašanja vendarle zastavili svoje sile, da bi se kolektiv bolj ustalil. Prav bi bilo, če bi se tega vprašanja resneje lotile tudi sindikalna, mladinska organizacija, pa tudi delavski svet naj bi pogledal, kaj bi se dalo storiti. Pri preprečevanju fluktuacije ne gre samo za investicije, čeprav je popolnoma jasno, da bodo stanovanja najbolj privežala delavca na delovno mesto. Ta vprašanja je moč urejati tudi drugače: z urejanjem prehrane. Ne gre samo za kvaliteto hrane, gre tudi za kulturno potrebo, za odnos do človeka in zato, da so menze tudi kulturno urejene. Politične organizacije kolektiva so dolžne mimo tega skrbeti tudi za družbeno življenje, ki naj veže člane kolektiva na podjetje. Organizirajo naj kulturno življenje, zabavo itd. Veliko možnosti je za delo političnih organizacij pri preprečevanju fluktuacije.

NEKAJ KRITICNIH PRIPOMB

Nekaj besed bi lahko rekel še v zvezi z referati in z razpravo. Ob prvem referatu sem imel občutek, da gre za dokaj občutljiv problem odnosov med Gradisovimi gradbišči in občinami, ljudskimi odbori, komiteji itd. Ne vem, ali je ta problem res tako velik in tako pereč, da mu je referent posvetil toliko prostora v svojem referatu. Glede tega je po mojem mnenju bistveno, kakšen je sistem dela, kako posamezni odgovorni tovariši urejajo pereče zadeve, ki se pojavljajo v odnosih z občinami in okrajji, ali stvari prepuščajo toku, ali jih urejajo z določenim političnim čutom. Seveda pa to ni samo stvar Gradisovcev. Na današnjem posvetovanju so tudi predstavniki skoraj vseh slovenskih okrajev in sem prepričan, da bo vsak izmed njih ta vprašanja posredoval tudi okrajnim komitejem, da bodo urejavana kot je to treba.

KAKO VSKLADITI ODNOSE MED GRADBIŠČEM IN OBCINO

Toda mením, da gre še za nekaj drugega. Gre za to, da se vsako gradbišče obrne čimbolj navzven s svojim delovanjem, predvsem z družbeno političnim delom. V zadnjem času smo zlasti ob pospešeni aktivnosti sindikatov dosegli, da se je podrla cela vrsta pregrad, ki so ločevala podjetja od občine in sedaj mnogo bolj kot kdajkoli vključujejo odnose med delovnimi kolektivi in občino. Tudi pri Gradisu bo treba ta vprašanja odločno postaviti na dnevni red. Napak bi bilo, če bi se kolektiv boril za predstavnika v občinskem ljudskem odboru ali občinskem komiteju. Takih predstavnikov niti ne more biti! Če bi bili naši ljudski odbori ali komiteji sestavljeni iz samih predstavnikov podjetij, bi ti organi ne

mogli dobro delovati, saj bi vsak predstavljal le svoje podjetje in zagovarjal zgolj njegove interese. Vemo pa, da so vsi voljeni ljudje v ljudskih odborih, zborih proizvajalcev itd. ljudje, ki morajo imeti močnejši občutek za družbene koristi, morajo razumeti celoto ter probleme federacije in republike in od tod potem reševati konkretna vprašanja občine in tudi lastnega podjetja. Če bomo uspeli, da bodo posamezna gradbišča in delovni kolektivi bolj orientirani navzven, da bo sindikalna podružnica n. pr. razpravljala o problemih, ki tišče občino ne glede na to, ali imajo v ljudskem odboru svojega odbornika ali ne, potem bo taka razprava o odnosih z občinskimi ljudskim odborom itd. odpadla sama po sebi, hkrati pa pokazala na sposobne in politično zrele ljudi. Bodite prepričani, da ne bo občinskega sekretarja, ki bi se branil takega sposobnega človeka, ki bi bil pripravljen in sposoben pomagati pri reševanju političnih problemov v občini. V tej smeri naj bi torej delovali delovni kolektivi Gradisa.

S STANOVANJSKO REFORMO ODPRAVLJAMO STARA NESORAZMERJA

V referatu je bila posebej omenjena stanovanjska reforma. Razumel sem nek odstavek tako, kot da je izražen dvom, kako bo stanovanjska reforma uresničena, kajti s tem bodo prišla posamezna gradbišča še do manjših sredstev za lastno stanovanjsko izgradnjo. Iz poročil smo videli, da rešujejo stanovanjske probleme Gradisa dokaj slabo. Nikakor pa ne mislim reči, da bi bila kakršnakoli nevarnost, da bi s sprejetjem stanovanjske reforme ta problem še slabše reševali kot doslej. Nasprotno, globoko sem prepričan, da bomo stanovanjsko stisko s to reformo še hitreje reševali. Kdor količkaj ekonomsko misli, bo spoznal, da je le taka stanovanjska reforma povsem upravičena. Z njo rešujemo stara nesorazmerja, krivične odnose, rešujemo vprašanje obstoja stanovanjskega fonda. Z administrativnim reševanjem stanovanjskih najemnin nismo prišli daleč. Ekonomske najemnine pa nam bodo na področju razvijanja stanovanjskega fonda odkrile še gotovo velike perspektive.

Konferenca komunistov, kakršna je današnja, bi morala biti bolj usmerjena na to, da podpre zakon in da s pozicij tega zakona mobiliziramo vse komuniste in iščemo rešitve tistih problemov, ki nas tišče. S teh vidikov naj bi torej razumeli stanovanjske probleme, o katerih je bilo govora v referatih.

USTANOVITEV SEKRETARIATA DELAVSKEGA SVETA BI STVARI SAMO ŠKODOVALA

V razpravi je nekdo omenil, pa tudi v referatu je bilo govora o tem, da bi bilo potrebno ustanoviti nek poseben sekretariat delavskega sveta. Po mojem mnenju to ne bo šlo, ker za to ni zakonite osnove. Imate obratne delavske svete in centralni delavski svet. Le-ta je tisti, ki povezuje vse obratne delavske svete in zato ni potrebno nobenega posebnega sekretariata. Bržčas se tak sekretariat tudi ne bo zadovoljil s tem, da bo bral zapisnike. Hotel bo kaj ukrepati, kar pa bo nujno povzročilo, da se bodo stvari zapletle in da bodo pravice samoupravnih organov okrnjene. Potemtakem prvič zanj ni zakonite osnove, in drugič, že osrednji delavski svet koordinira delo obratnih delavskih svetov. Vsakršno postavljanje nekega administrativnega organa med centralni delavski svet in obratne delavske svete pa bi stvari samo škodovalo.

Dovolite, da opozorim še na nekaj. Zdi se mi, da bi morala kon-

ferenca analizirati probleme bolj z vidika komunistov kot pa je bilo to opaziti doslej na tej konferenci. Mirne duše bi bila lahko navadna proizvodna konferenca, ker je bilo zelo malo govora o problemih partijske organizacije. V glavnem smo govorili le o proizvodnji, čeprav sem že uvodoma dejal, da je to nedvomno poglavito vprašanje. Modernizacija gradbenega podjetja je prav gotovo glavna stvar. Napak pa bi bilo, če bi pozabili, da smo se zbrali komunisti in da je naša dolžnost, da kot komunisti osvetlujemo posamezne probleme. Tudi zadnji referat o delavskem upravljanju je bolj poročilo in manj odpiranje problemov. Prepričan pa sem, da je v delavskem upravljanju precej problemov in bi bilo prav, če bi tudi o njih kaj spregovorili, čeprav je referat kot poročila prav gotovo zelo dober.

ODLOČNO PREMALO KOMUNISTOV V PODJETJU

Končno bi želel opozoriti še na število članov Zveze komunistov.

IZ RAZPRAVE

Naš cilj — ekonomske enote

Prvi se je prijavil k besedi *ing. Srečko Cvahte*, ki je govoril o mobilnosti naših edinic. Analiziral je rezultate ankete, ki jo je razpisalo celjsko gradbeno vodstvo 979 delavcem. Odgovorilo je 776 delavcev ali 79,1%. Rezultati ankete kažejo, da se delavci strinjajo s smernicami, ki so bile nakazane v referatu o perspektivnem razvoju podjetja. Tako je n. pr. 499 delavcev odgovorilo, da so pripravljani delati na katerem koli sektorju tega gradbenega vodstva, natanko polovica jih je pripravljenih delati tudi na drugem gradbišču podjetja, izven republike pa 285. 642 delavcev smatra, da je delo v akordu koristno in le 21 jih je nasprotnega mnenja. Zanimiv je še podatek, da jih 592 smatra, da je delo v naturah učinkovito, 46 pa jih je prepričan, da z nadurnim delom ne dosežemo dosti. Diskutant je priporočil, naj bi se podobnih anket poslužili tudi v drugih edinicah, saj pokažejo razpoloženje kolektiva in njegovo mnenje o najvažnejših vprašanjih.

Ing. Borut Maister je opozoril, da so vezi med našimi edinicami dokaj rahle ter ugotavlja, da je bilo centralo podjetja čutiti zlasti zadnji dve leti na terenu. Glede polmontažne in montažne gradnje pa meni, da smo na taka dela lahko sicer ponosni, vprašanje pa je, ali jih bomo lahko uporabili na terenu, ker terjajo taka dela predvsem v začetku večje investicije.

Albin Bačar je nanizal nekaj gospodarskih rezultatov podjetja ter primerjal lanskih in letošnjih prvih devet mesecev.

Kaj zavira višjo storilnost

Martin Zajšek je naglasil, da moramo pri uvajanju novih delovnih metod sodelovati tudi z drugimi projektantskimi organizacijami, da bi projekte tipizirali. Če že projekti niso popolni, jih revizijske komisije ne bi smele potrditi, s čimer bi pridobili na gradbiščih precej časa in bi odpravili dvojno delo. Posebej je naglasil, da bi kazalo kvalificirane delavce specializirati za posamezne faze dela in po njegovem mnenju ni smiselno, da mora vsak kvalificiran delavec obvladati vse operacije v svoji stroki.

Na nizko storilnost vpliva tudi pomanjkanje posameznih vrst materiala, za večji nakup takega materiala na zalogo pa so obratna sredstva premajhna. Ker so gradbena podjetja v primerjavi z drugimi podjetji malo akumulativna, predlaga, da bi preostanek čistega dohodka usmerili v sklad obratnih sredstev.

Odstotek organiziranih komunistov pri Gradisu je daleč pod povprečjem naše republike, in mislim, da je krivda vseh nas, ki smo tu: na komiteju, ker smo premalo pomagali osnovnim organizacijam in na osnovnih organizacijah, ker so sprejemale premalo novih članov. Na Slovenskem smo dosegli glede števila članov Zveze komunistov, zlasti pa glede mladega članstva bistveni preokret. Kljub visokemu odstotku fluktuacije pa so tudi v gradbenem podjetju velike možnosti za sprejem novih članov v organizacijo. Večje število komunistov bo pripomoglo k naglejšemu in temeljitejšemu reševanju problemov, na katere naletite pri vašem vsakodnevnem delu.

Tovariši, glede nekaterih vprašanj sem bil bolj kritičen. S tem pa seveda ne bi želel zmanjšati uspehov, ki ste jih nedvomno dosegli na vseh področjih v Sloveniji in v vsej državi. Odkrito sem govoril o stvareh, ker smo bili gradbeniči vedno navajeni, da povemo tisto, kar mislimo, in menim, da to ni slabo.

Lojze Capuder je razpravljalo o perspektivnem razvoju podjetja in meni, da sedanja organizacijska zgradba podjetja sicer v glavnem ustreza, vendar naj bi naš cilj ne bilo gradbišče ampak ekonomska enota. Danes pa imamo skoraj podjetje v podjetju, ker edince niso gibljive in so velike težave ob premeščanju delavcev. Po njegovem mnenju bi kazalo organizirati take ekonomske enote kot so današnji sektorji. Sedaj že pripravljajo komisijo, ki naj bi organizirala poskusno gradbišče, na katerem bi nagrajevali po gospodarskem uspehu te edince.

Ko je govoril o nagrajevanju po učinku, je naglasil, da delavec samo s povečevanjem fizičnih naporov ne bo mogel dosti več povečati svojega zaslužka, večje možnosti so še drugod, n. pr. v udeležbi na prihranku materiala. Delavci naj gospodarijo z materialom in orodjem in to naj se pozna tudi na višini njihovega zaslužka. Osební dohodki proizvodne enote naj bodo torej odvisni od ustvarjenega dohodka enote. Ta prehod bo sicer počasnejši, toda je nujen, končni cilj pa mora biti ekonomska enota.

Predvsem je vse to odvisno od dobre priprave dela. Načrti morajo biti popolni. Ekonomska enota terja dobro in dosledno organizacijo dela, zato naj bi pri centrali podjetja organizirali štab za pripravo del, analiz in detajlnih načrtov. Povsem se strinjam z ugotovitvijo v referatu, da je napačna praksa vodstev nekaterih naših enot, da iščejo kakršno koli delo, samo da bi opravičili svoj obstoj na določenem teritoriju.

Več pozornosti mladim komunistom

Ing. Stefan Mesarič je najprej govoril o zborih volivcev, ki so tudi oblika vezi med komuno in podjetji. Sezonski delavci se zborov volivcev največkrat ne udeležujejo, ker so iz drugih krajev in jih problemi komune, v kateri delajo, ne zanimajo. Podobno je tudi z drugimi delavci, ki jih bolj zanimajo problemi komune, v kateri prebivajo kot pa komune, v kateri je gradbišče. Vendar do zborov volivcev ne bi smeli biti indiferentni in tako do dela občinskih ljudskih odborov. Dolžnost komunistov bi bila, da bi vzbudili med člani kolektiva zanimanje za delo občin in jih pritegnili k sodelovanju in udeležbi na zborih volivcev.

Osnovna organizacija v Ljubljani je uspela pridobiti nekaj novih

Za nadaljnji razvoj našega podjetja

članov. Toda ti ostanejo večinoma prepuščeni sami sebi in je vse njihovo družbeno udejstvovanje v tem, da se pasivno udeležujejo sestankov in plačujejo članarino. Sekretariati osnovnih organizacij bi morali torej bolj skrbeti za to, da se bo vsak komunist aktivno udeleževal družbenega življenja. Pri nas pa grešimo prav v tem, da nekatere tovariše preobremenjujemo s funkcijami, če se količkaj izkažejo, in to celo tako, da to škoduje njihovemu rednemu delu v podjetju.

Lojze Cepuš meni, da je razveseljivo, da imamo kljub nizkemu odstotku organiziranih komunistov med njimi dobro polovico mladincev, opozoril pa je, da je premalo žena.

Tovariš Kramar z Jesenic ugotavlja, da so imeli komunisti na Jesenicah dobro povezavo z občinskimi komitejem in drugimi političnimi vodstvi kakor tudi z upravo gradbišča ter predlaga, da bi take konferenice sklicevali vsaj enkrat na leto.

Ekonomske cene hrane in stanovanj

Edo Kragelj iz Ljubljane ugotavlja, da smo zadnje čase dosegli v vseh edinicah lepe uspehe, s čimer pa vendar ne moremo biti zadovoljni. Položaj v naseljih ljubljanskega gradbenega vodstva je dokaj kritičen. V samskih domovih in naseljih stanuje približno tisoč delavcev, od tega sedemdeset družin. Samo lani je pri vzdrževanju stanovanj nastalo dobrih 52 milijonov dinarjev primanjkljaja, ki ga moramo plačati iz sredstev podjetja. Seveda pa je zato manjši čisti dohodek. To je zlasti važno še spričo tega, ker tudi drugod uvajamo ekonomske najemnine in bo potrebno razmisliti tudi o tem, da bi uvedli za prebivanje v naših domovih in naseljih ekonomske cene.

Nič manj pereča ni preskrba delavcev s prehrano, saj zadoščajo plačila abonmentov komaj za kritje dejanskih materialnih stroškov. V naših menzah se hrani približno tri tisoč delavcev in prispeva podjetje za vsakega približno po 70 dinarjev na dan. Potemtakem daje podjetje vsak dan več kot 200.000 dinarjev za prehrano delavcev, kar je pravzaprav tudi osebni dohodek. Posebej je še opozoril na to, da bi morali organi upravljanja, družbene organizacije in upravna vodstva bolj posrbeti za tople malice. Danes prejema topli obrok le 1400 delavcev.

O naloga projektivnega biroja v zvezi z montažno gradnjo je govoril ing. Boris Vede, predlagal je, da bi za industrializacijo gradnje izdelali tipске projekte montažnih elementov kakor tudi strešnih povezovalnikov raznih razpetin, krovnih elementov, betonskih oken itd. Predlaga, da bi bilo treba kadrovsko politiko biroja voditi tako, da bo v njem stalni kader posebno pa, da bo dovolj srednjega kadra.

Posebne težave so z zunanjiimi sodelavci za instalcijska dela. Ne bi bilo napak, če bi dobili strokovnjaka za električne, vodovodne in centralne instalacije. Kadar razpravlja strokovni kolegij o projektiranju, naj pokliče tudi predstavnika biroja. Predlaga še, naj bi imel biro v centralnem delavskem svetu svojega predstavnika.

Največji problem na gradbiščih so obrtniška dela, je dejal tov. Mrzel iz Celja. Priporoča, da bi naši obrtniki razširili svojo dejavnost na več obrtniških storitev, predvsem na instalacije vodovoda in centralne kurjave.

Ko je govoril o varčevanju materiala, je opozoril, da bi precej prihranili, če bi na sektorjih ustanovili

tesarske delavnice in skladišča lesa, kjer bi izdelovali razne opaže ter jih prenesli na stavbe. Smatra, da bi bilo dobro, če bi imeli na gradbiščih tipске barake, kot so skladišča, betonarne, maltarne itd. Ne bi bilo napak, če bi razpisali natečaj za najboljše rešitve.

Niko Višner iz centrale podjetja je govoril o materialnem poslovanju naših edinic. Če bi vestneje in točneje poslovali, bi lahko prihranili dosti materiala in tako povečali čisti dohodek podjetja, ne da bi pri tem trpela kvaliteta. Marsikaj bi lahko dosegli s strožjo kontrolo in strokovnim usposabljanjem skladiščnikov.

Pogosto postavljajo za skladiščnike nekvalificirane delavce, ki jih premalo upeljejo v tehniko skladiščnega poslovanja, pa jim vendar zaupamo velike vrednosti. Skladiščniki naj ne bodo člani inventurnih komisij, ker se zgodi, da potem knjige prirede tistemu, kar najdejo v skladišču.

Ze dostikrat je bilo govora o odvišnem materialu. Tega naj bi prodali in sprostili obratna sredstva ter olajšali delo skladiščnikov. Predvsem pa bo treba resno posrbeti za strokovno vzgojo skladiščnikov. Za skladiščnika ni dovolj, da je pismen in pošten, biti mora vseč tudi vodenja blagovne kartoteke.

Karol Krašček iz Ljubljane je naglasil, da morajo biti komunisti gonilna sila pri uresničevanju perspektivnega plana. Martin Pižent iz betonarne pa je govoril o delu komunistov v njegovem obratu. Iz tega obrata se je oglašil k besedi tudi Cvetko Blatnik, ki je omenil, da bi morali bolj skrbeti za strokovno izobraževanje delavcev ter predlagal, da bi uvedli poklic kvalificiranega betonerja.

Berto Praprotnik iz Celja je govoril o odnosih med podjetjem in komunami. Po njegovem mnenju imajo ljubljanske občine interes oddajati kompleksna dela, medtem ko dajejo na njihovem področju prednost lokalnim podjetjem in le-tim oddajajo dela celo brez licitacije. Stik z občinami bi moral biti po njegovem mnenju tak, da bi občine sporočile gradbenim podjetjem gradbene perspektive, tako bi tudi gradnjo laže industrializirali.

S tem je bila razprava po prvih dveh referatih zaključena. Po referatu delavskem samoupravljanju, ki ga je Martin Zajšek prebral popoldne, se je prvi oglašil k besedi tov. Repše iz ljubljanskih centralnih obratov. Naglasil je, da je samoupravljanje poročito tudi za uspešen razvoj osebnosti delavcev ter za njihovo oblikovanje v aktivne činitele naše družbene skupnosti in slednjič odločujoča sila za razvoj našega gospodarstva. Posebej je omenil, da je »Gradisov vestnik« izpolnil vrzel s tem, da objavlja sklepe osrednjega delavskega sveta, ki prej niso prišli do posameznih članov kolektiva. Posebej je naglasil, da bi morali organi upravljanja zahtevati od vodstev analize, izračune, dokumentacije itd., iz katerih bi bilo razvidno, kakšne posledice bi bile, če bi se delavski svet odločil za to ali ono varianto.

Za njim je pozdravil konferenco Janez Vipotnik v imenu CK ZKS, čigar govor objavljamo na 1. strani.

Nadaljnje poglobljanje in razvijanje nagrajevanja po učinku

Glede nagrajevanja po učinku smo precej napredovali, je dejal v razpravi ing. Jože Uršič. Letošnjega maja je bilo oddanih na akord 58,12 odstotkov vseh del, povprečje zadnjih treh mesecev pa znaša že 45,3

odstotkov, vendar s tem še nikakor ne smemo biti zadovoljni. Od sedanjega načina akordiranja bo treba preiti na kompleksni akord, ki bo omogočil lažjo kontrolo, boljše organizacijo, obračun in večjo storilnost.

Kakovost akordnih obračunov je več ali manj še problematična. Uvesti bi morali brigadni način dela, tako bi se naš pravilnik o nagrajevanju še bolj uveljavil. Velike perspektive pa se nam odpirajo z nagrajevanjem po ekonomskih enotah. Ob takem načinu nagrajevanja bomo odkrili še velike rezerve tako v storilnosti kot v štednji z materialom. Tak sistem moramo preizkusiti najprej na enem gradbišču, ker terja večje predpriprave.

Vse to pa nujno zahteva, da moramo uvesti sektor pokalkulacij, da bomo imeli jasno sliko, zakaj so nekatera dela dobro obračunana, druga pa slabo. Potem je prešel na vprašanje prevzemanja manjših gradenj ter naglasil, da je to za podjetje nerentabilno, zlasti če so te raztresene na velikem področju. Potem pa je prešel na montažno gradnjo. Ze doslej smo precej storili za to, da doba gradnje ne bi bila več tako odvisna od svobodnih obrtnikov. Montažna gradnja bo na tem področju močno pospešila napredek. Toda tudi pri montažni gradnji so važne obrtniške storitve, za katere

naj bi priredili za člane delavskih svetov in upravnih odborov seminarje o upravljanju. Potem je prešel na referat o delavskem upravljanju ter omenil, da so delavski sveti precej razpravljali tudi o produktivnosti, jasno pa je, da so zavzemali precejšen del razprav terenski dodatki in tarifne postavke. Strinja se s predlogom, da bi organizirali zasedanja osrednjega delavskega sveta vsakokrat v drugi edinici, če bi bilo to seveda tehnično izvedljivo. S tem bi posebej naglasili enakost in enotnost edinic, člani delavskega sveta pa bi se seznanili z delom teh edinic.

Doslej smo higiensko tehnično zaščito v delavskih svetih dokaj zastavljali. To pa je vprašanje, ki vsekakor zasluži našo največjo pozornost. Skrb za higiensko tehnično zaščito ne sme biti omejena le na komisije, ampak je zanjo odgovoren vsak odgovorni tehnični voditelj. Komisije se ne bi smele zadovoljiti samo z občasnimi obhodi po deloviščih, morale bi skrbeti za nenehno varnostno vzgojo slehernega delavca. Delavci bi morali tako poznati proizvodni proces, da bi vedeli, kje jih lahko doleti nesreča, kakšne posledice lahko nastanejo zaradi nepazljivosti. Pri tem bi morali sodelovati vsi tehnični voditelji, komisije HTZ in sindikalne podružnice. Le tako bomo dosegli, da se bo varnostna za-

Delovno predsedstvo konference

pa morajo biti načrti podrobno izdelani. Morda bi ustanovili za ta dela kooperantske edince, vezane s pogodbo.

Industrijske gradnje so v Sloveniji v glavnem zaključene in bomo morali zato v druge republike. To bi bilo dosti lažje, če bi imeli dobro mehanizacijo, sicer bomo zaostali za razvojem.

Sedaj v zimskem času ne bi smeli zmanjšati svojih kapacitet, pač pa jih bomo morali spomladi še povečati. Nedvomno je za uspešno gradnjo potrebna dobra priprava dela. Naše edince naj ne bi sprejemale del brez kompletne dokumentacije. Finančni uspeh lahko dosežemo le tam, kjer dela hitro napredujejo in se hitro dokončajo.

Glede ureditve naselij in menz smo doslej že veliko storili; vendar to še ni dovolj. Po njegovem mnenju bi lahko vsa naselja uredili tako kot n. pr. samski dom v Ljubljani. Ob koncu je dejal, da bomo vsa ta vprašanja težko reševali, če se ne bodo vsi komunisti zavzeli za uresničenje naših načrtov in k temu spodbudili tudi druge delavce.

Delo v akordu ne sme povzročiti opuščanje varnostnih ukrepov

Ioan Ribič iz Zaloga je najprej opozoril na sila važno vprašanje, na izobraževanje članov delavskih organov upravljanja in je predlagal,

vest delavcev povečala in da bomo zares uporabljali vsa zaščitna sredstva, ki jih imamo. Delo na akord nikakor ne sme biti vzrok, da bi opuščali varnostne ukrepe, saj so ti upoštevani v akordni ceni. Če kje ugotovimo, da akordna skupina ne skrbi dovolj za varnost, bi se moralo to poznati tudi pri njenem zaslužku. Za varnost delavcev naj nam ne bo žal denarja, saj je to naša dolžnost, uspeh pa se bo pokazal v zmanjšanju boleznin in nezgod, kar bo tudi pozitivno vplivalo na finančni rezultat podjetja. To pa je le ena plat tega vprašanja, važnejša je, da bo delavec varno delal in bil zadovoljen na svojem delovnem mestu.

Anton Zatelet iz Podvelke je govoril o sprejemanju delavcev na delo in o fluktuaciji delovne sile. Posebej je opozoril na to, da bi morali komunisti ustvariti boljše slike z delavci.

Božo Debevc iz centrale podjetja pa je opozoril na to, da bi morali pri določanju sredstev za gradnjo samskih domov predvidevati tudi sredstva za njihovo opremo.

Marjan Benčič iz Raven je govoril o odnosih med komunami in našim podjetjem ter naglasil, da bi se morali naši kolektivi vključiti v vse akcije komun ter preprečiti politično in gospodarsko izoliranost naših kolektivov od komunalnega življenja. Le tako bomo ustvarili tesnejše stike s komunalnimi organi.

S tem je bila razprava prvega dne

zborovanja komunistov Gradisa zaključena. Naslednji dan pa je najprej Jože Lorenčič poročal o delu sindikalnih organizacij. Lojze Cepuš pa je prebral referat o kadrovskih vprašanjih. Po obeh referatih se je razvila naslednja razprava.

Drugi dan zborovanja

Zborovanje so pozdravili dopolne organizacijska sekretarja okrajnih komitejev Zveze komunistov iz Koprca in Celja, predsednik Republiškega odbora sindikata gradbincev Slovenije, vajenec iz Raven je pozdravil konferenco v imenu ravenških vajencev, mladincev iz Maribora v imenu mladinskih organizacij, Nuša Piškur pa v imenu žena. Milan Omladič je razpravljal o delu naših sindikalnih organizacij ter poudaril, da je bilo njihovo delo premalo sistematično in se je v glavnem izživljalo v organizaciji raznih kampanjskih prireditvev in nalog. Vzrok je po njegovem mnenju verjetno v premajhni gospodarsko politični razgledanosti odbornikov. Posebej meni, da je sindikalna podružnica celjskega gradbenega vodstva premalo spremljala delo delavskega sveta in imela premalo vpliva na njegove odločitve.

Uhan Stane iz Raven je govoril o tem, da bi morali komunisti širše obravnavati vse probleme podjetja. Posebej pa je govoril o tem, da bi morali takrat, kadar odpiramo novo gradbišče, posrbeti za to, da bo urejeno družbeno življenje v bodočem kolektivu. Sploh si pri naš vzajemno premalo časa za organizacijo kulturnega in zabavnega življenja kolektiva.

Jože Brešan z Jesenic pa je opozoril na to, da na Jesenicah preveč streme samo za čimvečjo proizvodnjo, pri tem pa zapostavljajo skrb za delovnega človeka. Jeseniško naselje je sila slabo, manjka primernih sanitarnih naprav. Meni, da je temu kriva uprava gradbišča, del krivde pa je tudi na centrali ikakor tudi na osrednjem delavskem svetu.

Jože Mlakar iz mariborskih centralnih obratov je poudaril, da v socialistični družbi delavec še zdaleč ne more delati samo za zaslužek. Pri tem se morajo oblikovati tudi drugi psihološki činitelji, ki so močna gonilna sila iniciativnosti in požrtvovalnosti pri delu. Priznanje je na primer moralno zadoščenje, ki marsikomu dosti več pomeni kot še takšna nagrada. Meni, da nagrad ne bi smeli kar tako izplačevati brez pismenih priznanj. To so stvari, na katere moramo vsekakor računati, četudi toliko govorimo o nagrajevanju po učinku.

Ing Röthel Franc je govoril o tem, da bi morali biti komunisti tista vez, ki združuje ves kolektiv v celoto. Posebej pa je opozoril na to, da se v organih delavskega upravljanja nenehno vzgajajo novi kadri, ki bi jih komunisti morali uvrstiti v svoje vrste.

K besedi se je znova oglašil Lojze Capuder, ki je tokrat govoril o tem, da ne bi bilo pametno, če bi osrednji delavski svet zasedal vsakokrat v drugi edinici. Meni namreč, da bi bila taka zasedanja sila draga, nismo tega pa bi trpelo tudi delo delavskega sveta, ker bi se vsa zadeva več ali manj osredotočila na obisk gradbišča in manj na probleme, zaradi katerih bi se delavski svet sestal. Če gre že za spoznavanje posameznih gradbišč, naj bi delavski svet to storil raje mimo svojih zasedanj. Dotaknil se je med drugim tudi stanovanjskega vprašanja ter predlagal, naj bi ustanovili stanovanjsko zadruzo, ker bi tako mobilizirali tudi sredstva interesentov za stanovanja, stanovanjski komisiji pa bi precej olajšali delo.

DROBNE VESTI Po konferenci komunistov

V zaslužen pokoj

Naša mama Rojc Vika je šla v zaslužen pokoj. Pri našem podjetju je službovala skoraj 14 let. Leta 1946 je bila nastavljen na gradbišča Kranj, takoj za tem je bila poslana v Bihač za komercialnega šefa. Leta 1948 se je spet vrnila v Slovenijo in to v centralo kot knjigovodja komunale, pozneje v Litostroj kot komercialni šef. Leta 1955 je prevzela posle komercialnega šefa v obratu gradbenih polizdelkov, kjer je tudi dočkala zaslužen pokoj.

Od teh 14 let službovanja pri »Gradisu« imata najbolj v spominu, ko je bila poslana z gradbišča Bihač v Banjo Luko na konferenco za razdeljevanje gradbenega materiala. Potovala je ponoči in v mrazu. Ko je prispela na konferenco v topli prostor, jo je prijel spanec, tako da je tudi zadremala za mizo. Ko je predsedujoči ugotavljal nezavestnost, je zaklical: »Prosim zastopnika podjetja »Gradis«, naj se dvigne«. Razumljivo je, da ni vedela, za kaj gre in ostala v zadregi.

Drugi primer je bil takrat, ko so prevažali stroje iz Slovenije v Bosno. Ko so se vračali s praznim tovornim avtomobilom, so v neki samotni opazili čez cesto podrti drevo. Sofer je mislil, da so to napravili ostanki ustašev. Bal se je ustaviti in se srečati z ustaši in je rajši pritisnil na plin in šel preko drevesa naprej. Druge okvare ni bilo kot to, da je tablica od avtomobila ostala na drevesu, pozneje pa so le ustaši streljali za njimi, vendar so bili toliko oddaljeni, da krogle niso dosegle avtomobila.

V sindikatu se tov. Rojčeva udeležuje od prvga dne in je 10 let vodila blagajno, poleg tega pa še blagajno »Samopomoči«. Veliko je še njenih zaslug moral bi še mnogo napisati, vendar mislim, da je dovolj razumljivo, da je veliko napravila, če so ji člani sindikata zapuščali toliko let v več naših podružnicah.

Naš kolektiv ji želi, da bi dolga leta uživala pokoj zdrava in zadovoljna.

M. P.

Oh ta članarina...

Mesec dni hitro mine in »sitni poverjeniki« sindikalnih podružnic so spet na delu. Sicer je pobiranje članarine različno urejeno, neke odtgnejo kar pri izplačilu in priložijo v kuverti znamke, druge pobirajo pri izplačilu itd., skratka, moramo priznati, da se je število članstva zadnja leta temeljito izboljšalo in prav je tako.

Dostikrat pa sem že med člani kolektiva poslušal pogovor, kam neki gre pobrani denar. Mislim, da ne bo odveč, če se enkrat tudi o tem kaj več pogovorimo.

Kot nobena druga organizacija ne more delovati brez finančnih sredstev, tako ne more tudi sindikalna. V glavnem pa se pobrana članarina razdeli takole:

- 17 % odvedemo občinskimi sindikalnim svetom
- 10 % okrajnim sindikalnim svetom
- 35 % višjim sindikalnim forumom
- 3 % v sklad za brezposelne
- 35 % pa ostane v naših podružnicah za njihove potrebe podružnice, kot n. pr. razne podpore, nakup knjig, razne proslave itd.

Dobro je, da tudi vsak pozna način plačevanja članarine. Članarina se zaračunava od skupnega zneska, t. j. od celotnega osebnega dohodka. Tako plača na primer za zaslužek

do 7.000 din	50 din
od 7.000 do 9.000	50 din
od 9.000 do 12.000	80 din
od 12.000 do 16.000	110 din
od 16.000 do 20.000	140 din
od 20.000 do 25.000	170 din
nad 25.000 din dalje	200 din

Redno plačevanje članarine je izraz naše razredne zavesti in solidarnosti.

L. C.

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis - Ureja za uredniški odbor - Odgovorni urednik Lojze Cepus - Tiskarna »Toneta Tomšič« v Ljubljani - Izhaja mesečno

■ **Ljubljana.** — Upravni odbor gradbenega vodstva je na zadnji seji razpravljal o razdelitvi stanovanj. Ob dejstvu, da je veliko prošelj, stanovanj pa malo, je upravni odbor ponovno proučil vse prošnje in skupno s komisijo za razdelitev stanovanj dokončno določil, kdo in v katero stanovanje se bodo posamezniki vselili. Zadovolili so tov. Kraglja, da vodi kontrolo nad vseljevanjem in skrbi, da bodo prejšnja stanovanja v redu oddana.

Razpravljali so tudi o kurjenju stanovanj predvsem pa o odnašanju lesa s stavbišča. Kršitelji sklepa bodo kaznovani.

Delavcem, ki stanujejo v samskih domovih, se izda še po eno ali dve odeji.

■ **Škofja Loka.** — Delavski svet je na zadnji seji odobril nagrado v višini 8.000 din tov. Matevžu Erženu za uspešno delo in nakup lesa. Razpravljali so tudi o stanovanjskih problemih. Stanovanjska baraka, v kateri stanujeta dve družini in 10 samcev, že zdaleč ni več primerna za stanovanja ter jo bo treba v najkrajšem času podreti.

Zadnje čase se opaža, da v mizarski delavnici večkrat zgine kakšno orodje, bodisi da ga člani izgube ali »pomotoma« odnesejo domov. Zato je upravni odbor sklenil, da bo v bodoče krivce strogo kaznoval.

■ **Maribor.** — Na zadnji seji upravnega odbora so razpravljali o družbeni prehrani. Prizadevajo si, da bi čimveč delavcev jemalo tople obroke. Težave imajo edino v tem, kako bi prevažali hrano na oddaljena gradbišča. Ob zaključku so sklenili, naj bi ta gradbišča jemala hrano pri bližnjih podjetjih, kjer kuhajo tudi tople malice. V Mariboru nujno potrebujejo vozilo za prevoz tople hrane.

Pričeli so tudi z vrsto novih del kot n. pr. skladišče poljskih pridelkov v Rušah, II. fazo regulacije potoka, v Aškerčevi ulici šolo itd. Za vzgojo vajencev pa so določili stalnega vzgojitelja tov. Milana Dukiča.

■ **CO Ljubljana.** — V centralnih obratih v Ljubljani so odprli novo lepo urejeno menzo, ki bo služila tudi kot dvorana za sestanke, proslave in podobno. Poleg tega so zelo okusno uredili sejno sobo, ki pa obenem služi za knjižnico in čitalnico.

Za 29. november so priredili veliko proslavo z govorom in kulturnim programom, ki ga je pripravila mladinska organizacija. Igral je mladinski trio. Sindikalna podružnica je organizirala tekmovalnja in streljanju, namiznem tenisu in šahu. Tekmovalnja so se udeležili vsi mladinci in so trajala 4 dni. Sindikalna podružnica je zmagovalce posameznih panog nagradila s praktičnimi darili.

Na zadnji seji so razpravljali tudi o kulturnoprosvetnem delu v obratih. Med drugim so sklenili, da bodo izpopolnili knjižnico z novimi knjigami ter priredili še več kulturno zabavnih večerov.

Sindikalna podružnica Centralnih obratov Ljubljana se je udeležila tudi velikega športnega tekmovanja, ki ga je priredil občinski sindikalni svet Moste za vse podružnice. Naši tekmovalci so se častno izkazali, saj so od petih zasledli kar tri prva mesta. Najboljši so bili v streljanju, šahu in nogometu. Zmagovalcem iskreno čestitamo.

(Pripomba: Ko sem bil zadnjič v obratu, sem opazil v novourejeni sejni sobi veliko omarico. Na vprašanje zakaj jim bo služila, je predsednik podružnice ponosno odgovoril, da je za pokale. Vse kaže, da jo bodo res kmalu napolnili.)

■ **Jesenice.** — Kot je razvidno iz zapisnika, je tov. Vlado Celik podal na seji sindikalne kot osnovne organizacije obširno poročilo o celotni temi, ki je bila razpravljana na zadnji seji sindikalnega odbora v Ljubljani in prav je tako. Želimo, da bi tudi vsi drugi člani, ki se udeležujejo bodisi sej sindikalnega odbora ali delavskega sveta tako prenašali vsa problematika in navodila na svoje seje in jih tolažili vsem članom kolektiva.

Konferenca članov Zveze komunistov našega podjetja je temeljito razgibala vse politične in gospodarske sile našega kolektiva. Tega zborovanja ne mislim ocenjevati, vendar lahko trdim, da je bil to doslej najmočnejši manifest v zgodovini Gradisa. Osvetljeni so bili nešteti problemi. Človek ima občutek, da se bo začela nova doba napredka našega podjetja. V tem sestavku bi rad razvil nekaj predlogov v luči sklepev konference komunistov, katerih uresničitev bo zlasti prispevala k izboljšanju sindikalnega dela.

Delovni kolektivi so na pobudo sindikata na široko razpravljali o tarifnem pravilniku. Potem pa, ko je bil sprejet, je skrb sindikalnih podružnic za uresničevanje njegovih določil v večji meri izostala. Pred dvema letoma smo prek sindikalnega odbora podjetja dosegli, da so bili poverjeniki avtomatično člani tarifnih komisij. Letos pa je sindikalni odbor priporočil, naj poverjeniki ne sodeluje pri tarifiranju. Posledica tega je bila, da je stala sindikalna organizacija ob strani in ni odigrala svoje vloge. Menim, da bi bilo treba v bodoče zadržati načelo, naj poverjeniki sodeluje pri določanju tarifnih postavk in tarif v svoji skupini. V vsaki skupini naj bi ustanovili tričlansko obratno tarifno komisijo, ki naj jo sestavlja delovodja, poverjenik in eden najboljših delavcev. Ponemok so stvari tako urejevali in se je talka metoda zelo dobro obnesla.

Največkrat pa so po dosedanji praksi delovodje sami sestavljali predloge, kar je povzročilo številne pritožbe. Dogajalo se je tudi, da so novim delavcem določali boljše tarifne postavke kot starejšim Gradiscem, čeprav novi niso nič boljši.

Glede dela po učinku, kot je razvidno iz statistike, dokaj počasi napredujemo. Zato bi bila dolžnost sindikalnih organizacij, da se resneje zavzamejo za to tako važno področje. Predvsem bi morali pojasnjevati delavcem prednosti dela po učinku, hkrati pa se odločno

boriti in izvajati tudi pritisk na operativne voditelje, da dela normalizirajo in akordirajo.

Letos smo z nagrajevanjem dosegli vsaj delno stimulacijo za operativno tehnično vodstvo, vendar popolnega zadovoljstva še ni. Prav bi bilo, če bi sindikalni odbor podjetja prisluhnil tej zadevi ter si prizadeval, da bi odpravili vsako ocenjevanje »po lepih očeh«, marveč naj nagrajevanje temelji na izračunskih uspehih. Ves sistem bi bilo treba postaviti tako, da bi vsako ocenjevanje odpadlo in da bi si lahko vsak sam izračunal, kolikšno nagrado je zaslužil.

Vzgoja kadra je v našem podjetju še vedno zelo pereče vprašanje. Naša skrb bi morala biti zlasti posvečena brigadirjem, ker jim manjka organizacijskih sposobnosti zlasti pri novih delih.

Razmisliti bi bilo treba, kako vzgojiti kader za nova dela. V strokovnih šolah si takega znanja ni

moč pridobiti in moramo zato v podjetju nekaj storiti. Skoraj nemogoče je, da bi priredili tečaje za vsako novost, ki jo uvajamo v proizvodnji našega podjetja, ker jih je preveč. Zato bi bilo treba ustanoviti izobraževalni center, ki naj bi deloval morda v obliki dopisne šole. To pa narekuje tudi nadaljnjo specializacijo naših delavcev za posamezna dela. Prav gotovo bi dosegli večje uspehe, če bi ustanavljali specialne brigade, n. pr. tesarska opažna, brigade za zidanje, omet in razna montažna ali betnerska dela.

Se na nekaj bi rad opozoril, in sicer na organizacijo sindikalnega dela na novih gradbiščih. Prav glede tega največ grešimo. Ali ne bi bilo bolje, če bi se pred otvoritvijo novega gradbišča sestala šef gradbišča in predsednik sindikalne podružnice in se pogovorila o namestitvi sindikalnih funkcionarjev.

Vinko Vajt

Število nesreč po edinicah v oktobru 1959

Edinica	Število zaposlenih	Nesreče pri delu - smrtno	lahke	Nesreče na poti	Skupaj
Ljubljana	825	—	4	20	24
Celje	979	—	2	17	19
Maribor	1094	—	2	21	24
Jesenice	346	—	—	7	7
Zalog	254	—	1	2	3
Koper	235	—	—	2	2
Ravne	372	—	—	5	7
Podvelka	259	—	—	5	5
Trojane—Kranj	121	—	1	1	2
Centralni obrati	323	—	2	2	4
CO Maribor	165	—	—	1	1
Betonarna	225	—	—	2	2
Škofja Loka	144	—	—	—	—
Proj. biro	31	—	—	—	—
Centrala	76	—	—	—	—
Skupaj	5449	—	12	87	102

Kdo naj ima ključ od električne stikalne omarice

Na stavbišču PMB v Siški gradbenega vodstva Ljubljana bi v soboto 21. novembra letos ob 11. uri 10 minut prišlo kmalu do hude nesreče. Na stolpnem žerjavu, ki je že priključen na električno omrežje, sta dva električarja iz ljubljanskih centralnih obratov in žerjavist urejali še podrobnosti, ki so potrebne za redno obratovanje, ko je nekdo nenadoma vklopil stikalo za pogon žerjavov v električni stikalni omarici.

Za delovišče stanovanjskega bloka IX, kjer stoji žerjav, je namreč montirana manjša stikalna omarica, kjer so priključili in stikala za vse stroje tega delovišča, ki so bili v času električarskih del na žerjavu odklopljeni, omarica pa zaklenjena s posebno ključavnico. Ključ je bil iz nepoznanega razloga v skladišču namesto pri električarjih, ki so delali na žerjavu.

Ko so bili električarji na žerjavu, so na gradbišču potrebovali betonski mešalec. Nekvalificiran delavec, zaposlen pri betonskem mešalcu, je šel v skladišče po ključ stikalne omarice, jo odklenil ter vključil največje stikalo na plošči, misleč, da je to stikalo betonskega mešalca. V resnici pa je vključil žerjav.

Do te lahko tako usodne zamenjave ne bi prišlo, če bi ne bile oboščne po veljavnih predpisih zahtevane oznake stikal in tokokrogov. Na srečo takrat, ko so vklopili stikalo, električarji niso delali na odprtih električnih napravah in je električar prej kontroliral, če naprave res niso pod napetostjo, kar je bilo edino pravilno.

V tem primeru se električar gradbenega vodstva Ljubljana, zadolžen za pravilno izvedbo, kontrolno in funkcioniranje električnih instalacij in naprav, ne bi mogel izogniti kazenski odgovornosti. To prvič zato, ker na tokokrogih in stikalih ni bilo zahtevanih napisov. Drugič zato, ker se je ključ stikalne omarice nahajal v skladišču, kjer je vsakomur dostopen. Tretjič pa zato, ker ni na stavbišču zadolžil osebe za opravljanje električnih del po njegovih navodilih in pod nadzorstvom. Vse take in podobne malomarnosti in nepravilnosti bo moralo v bodoče obravnavati in reševati disciplinsko sodišče, ker ti primeri kažejo, da strokovni pouk, opozorila varnostnih organov in inšpektorja niso vzbudila dovolj vestnosti in odgovornosti pri delu.

-ic

PISMO UREDNISTVA

Gradisov Vestnik izhaja v 4.500 izvodih in igra po mnenju večine članov kolektiva že močno vlogo, saj je do neke mere edina vez med člani kolektiva.

Zadnje čase dobivamo vedno več prispevkov in tega smo prav veseli. Želimo, da bi bil naš list še bolj pester, naprošamo tudi tiste, ki se doslej še niso oglasili, da nam tudi oni povedo kakšno zanimivost iz svojega življenja, dela itd. Predvsem pa bi želeli, da nam pošljete čimveč krajših člankov za novoletno številko.

Pišite nam tudi, kako ste z listom zadovoljni, kaj želite, da še objavljamo, katerih člankov naj bo največ, skratka, vse nas bo zanimalo. Vsi prispevki bodo honorirani.

Ne pozabite, da je rok za dostavo člankov vsaki mesec do 17.

Prispevke, predloge, zapisnike itd. pošiljajte na Uredniški odbor Gradisovega Vestnika, »Gradis« Ljubljana, Bohoričeva ulica.

L. C.

Zbirajmo zgodovinsko gradivo

Novoustanovljeni Inštitut za zgodovino delavskega gibanja na Slovenskem nadaljuje delo, ki ga je začel Muzej narodne osvoboditve LRS v Ljubljani, ki je letos izdal I. knjigo II. dela Zbornika fotografskih dokumentov o boju KPS.

V letu 1960 namerava izdati I. del tega zbornika, ki bo zajemal delavsko gibanje in dejavnost Komunistične partije v Sloveniji od začetkov delavskega gibanja pri nas (leta 1871) do leta 1941. V njem bodo objavljene vse pomembnejše fotografije in tudi faksimili letakov, časopisov, članskih kart itd., ki jih je doslej zbral in hranil Zgodovinski arhiv CK ZKS, ki se je vključil v inštitut.

Muzej narodne osvoboditve LRS, ki se je prav tako vključil v novoustanovljeni inštitut, bo v letu 1960 izdal 2. knjigo II. dela zgoraj imenovanega zbornika, ki bo zajemala razdobje narodnoosvobodilnega boja od novembra 1942 do septembra 1945.

V želji, da bi bilo objavljeno fotografsko-dokumentarno gradivo čim popolnejše in čim vernejši odraz naše revolucionarne preteklosti, se obračamo na vse tiste, ki so v tem gibanju sodelovali in še hranijo tako gradivo, da ga izročijo za objavo in s tem pripomorejo k izpolnitvi naše velike naloge. Dolžnost nas vseh je, da ohranimo potomcem to gradivo s tem, da ga objavimo v reprezentativni knjigi, ki naj bo obenem našim šolam nepotreben učni pripomoček za vzgojo mladine, tujemu svetu pa naj v dostojni obliki predstavi naš boj za socializem in

njegov prispevek k mednarodnemu socialističnemu gibanju.

Letošnja akcija ob 40-letnici KPJ in SKOJ je pokazala, da hranijo ljudje še mnogo dragocenega zgodovinskega gradiva, zato se ponovno obračamo na vse, ki tako gradivo še imajo, da nam ga proti nagradi odstopijo ali pa posodijo za preslikanje. Prosimo jih tudi, da nam hkrati s fotografijami pošljejo ustrezne podatke, t. j. da kratko opišejo dogodek, ki ga fotografija predstavlja, posamezne pomembne osebe ali skupine, ki so na fotografiji, in točen čas dogodka ter podatke o avtorju fotografije, kolikor je poznan, da bi v navedbo avtorja fotografije podkrepili njeno avtentičnost.

Obenem pozivamo tudi vse fotografe (poklicne in amaterje), ki so v predvojnem obdobju spremljali naše napredno gibanje in posamezne dogodke v njem ter take posnetke še hranijo, da nam to sporoče.

Ker je večina gradiva že zbrana in se obe knjigi pripravljata za izdajo, prosimo, da nam fotografije in pojasnila k njim sporočite čimprej, vsekakor pa do 1. januarja 1960, da bi kakšna pomembna fotografija ne ostala neobjavljena.

Vse fotografije in sporočila, ki se nanašajo na obdobje do leta 1941, pošljite na naslov: Inštitut za zgodovino delavskega gibanja na Slovenskem, Ljubljana, Trg revolucije 1, ali na telefon št. 23-571, interneta 25; vse tiste, ki spadajo v obdobje narodnoosvobodilnega boja, pa na naslov: Muzej narodne osvoboditve LRS, Ljubljana, Celovška cesta št. 23, telefon št. 20-393.

Ivan Habat,
predsednik upravnega odbora

Alojz Sinko,
predsednik delavskega sveta

ing. Hugo Keržan
direktor

ing. Jože Uršič,
tehnični direktor

22. december DAN JLA

22. decembra bomo slavili osemnajstletnico naše armade, ko je bila v ognju oboroženega in krvavega boja naših narodov, pod vodstvom tovariša Tita, ustanovljena naša prva redna enota s slavo ovenčana prva proletarska brigada.

Vsem je dobro poznana trnjeva pot kot tudi slavna pot naše armade v osvobodilni vojni in ljudski revoluciji, saj so mnogi izmed nas sodelovali v junških bojih ter bi bilo vse odveč govoriti o vsem tem. Spričo velikega zaupanja in podpore oseh naših narodov, naše Partije in spričo nelehne osebne skrbi tovariša Tita, se je naša vojska v štirinajstih letih povojne mirne graditve razvila v močno, sodobno in tehnično moderno opremljeno oboroženo silo naše socialistične skupnosti.

Neomajno in trdno je stala in še stoji danes kot zid iz pristnega granita na braniku naše neodvisne in mirne socialistične graditve. Postala pa je pomemben činitelj v boju naprednih sil za mir.

Ako upoštevamo vse oblike vzgojnega dela kot kulturno prosvetnega in političnega, ki se odvija ves čas bivanja posameznika v Jugoslovanski ljudski armadi, in vsebinske dela, ki je zajeta s temi oblikami, tedaj ni težko spoznati, da ima vsak predstavnika v Jugoslovanski ljudski armadi v času svoje službe dovolj priložnosti, da obogati svoje znanje, razširi krog svojega zanimanja, da si osvoji določene koristne navade in da se oblikuje kot popolnejša in družbeno aktivnejša osebnost. V tem smislu je naša Jugoslovanska ljudska armada v resnici tudi šola naše mlade generacije.

Izkušnje zadnje svetovne vojne, predosem na naše osebnostne vojne nedvomno govorijo, da se vojna ne more več omejiti na posamezne države in narode, prav tako pa tudi ne na oborožene sile neke države, temveč, da povzame obširna področja, da zahteva sodelovanje številne in raznovrstne tehnike, sodelovanja ljudstva in vojske vse države. Zivimo v obdobju pomembnih odkritij in zmag človeškega uma, toda na žalost se te najhitreje izražajo v izpopolnjevanju oboroženosti. Najrazvitejše dežele, ki razpolagajo s takimi izumi, namreč ne žele in nočejo izkoristiti teh sicer častnih dosežkov za blaginjo človeštva in za nadaljnji napredek vseh narodov. Kljub velikemu naporu miroljubnih sil, med katerimi zavzema vidno mesto tudi naša dežela, v svetu še vedno grozi nevarnost vojne, katera pa od časa do časa tudi popušča, smo dolžni da očuvamo pridobitve naše socialistične pridobitve naše socialistične revolucije in zagotovimo mirno graditvo socializma.

Naj živi 22. december, dan Jugoslovanske armade!

J.

DRUŽBENA PREHRANA in delovna storilnost

Z uvedbo polurnega počitka pri osemurnem delavniku smo v ljubljanskih centralnih obratih uvedli še tople malice. Že v začetku so nastale razne težave. Porodila so se vprašanja jedilnice, od kod dobiti hrano, kako jo deliti in kje naročiti. Ta problem sta začela reševati upravni odbor in sindikalna podružnica. Upravni odbor je rešil vprašanje prostorov in njihove opreme, sindikat pa dobavo hrane. Prostori so bili kaj kmalu pripravljeni, saj smo z manjšo adaptacijo uredili prijazen prostor, kjer je danes jedilnica. Uporabljamo pa jo tudi za množične sestanke kolektiva, v tem prostoru se razvija tudi športno življenje. Strelska družina, namizni tenis in šahisti uporabljajo ta prostor tako, da je res vsestransko izkoriščen.

Problem prehrane je bil kmalu rešen. Obrat družbene prehrane Bežigrad, ki je bil takrat prvi tak obrat, nam je dostavljala tople malice. Ta novost je naletela na razne pripombe in komentarje. Ljudje so se opredelili v tri taborje. Tabor prvih je to novost pozdravil in se takoj naročil na malice. Drugi malicajo le takrat, kadar kaj posebno dobrega skuhamo, tretji pa so »ob svojem«. Ta opredelitev pa je povzročila težave pri naročilih, ker je število koristnikov nihalo.

Z ureditvijo lastnega obrata družbene prehrane »Mirija« smo začeli dobivati hrano iz lastne kuhinje. Nastale so spet težave, ker v začetku kvaliteta hrane ni bila najboljša, česar pa danes ne moremo več trditi.

Če bi nekdo analiziral, ali je topli obrok koristen, mislim, da ne bi dobili ne na eni ne na drugi strani negativnih rezultatov. Pretežna večina delavcev se vozi od daleč na delo, ker nimajo v bližini stanovanj. Topel obrok pa prija posebno jeseni in pozimi. Ne glede na to, da hrana ni najboljša, vendar topli obrok koristi organizmu, kar pa moramo predvsem upoštevati.

Razumljivo je, da ob mrzli malici, ki si jo prinesejo s seboj ali jo kupijo, ni pričakovati takega efekta, kot če je prehrana urejena in jo človek v primeren prostoru v miru užije. Zal pa je še nekaj naših kolektivov, ki si tople malice niso uredili.

Iz statistik notranjih obolenj zaradi slabe in neredne prehrane je razvidno, da ta obolenja padajo, kar lahko pripisemo urejeni družbeni prehrani. S tem, da se zmanjšuje število obolenj, se povečuje proizvodnja, kar je pa gospodarsko vsekakor pozitivno, na drugi strani pa se dviga še storilnost, za kar pa je tudi direktna ali indirektna služba organizirane prehrane.

Če bi kdo redno spremljal premike v proizvodnji zaradi dodatne prehrane in jih spremenil v gospodarski račun, bi to verjetno presleglo vsa pričakovanja. Odpadlo bi vse kuhanje, ko si posamezniki prirejajo hrano po naših začasnih naseljih in tako ne dobe minimalnih hranil za organizem. Tako se postopno izčrpa, efekt pri delu pada, dovteten je za razne bolezni in je za ta čas zaradi boleznih odsoten iz proizvodnje. Prav gotovo pa s tem ničesar ne prihrani, temveč nasprotno, zlasti če je še družinski poglavar. Zato smatram, da družbene prehrane ne smemo zanemarjati, ker je v gradbeništvu še posebej potrebna.

Joško Repše

Ko bi ne bilo izpitov

Tako pravi marsikak član kolektiva, ko se pred njegje postavi vprašanje kvalifikacije.

Čeprav je dosti možnosti, da si pridobijo delavci kvalifikacijo tudi s praktičnim delom, odziv ni bil zadovoljiv in tudi same ednice niso pokazale dovolj zanimanja, da bi skrbele za prekvalifikacijo svojih stalnih članov.

Ne bi naglašal potrebe po čimvečji strokovni vzgoji in izobrazbi delavcev in uslužbencev, kajti že sama družbena ureditev zahteva od vseh naših članov čimvečje sodelovanje v družbenem in delavskem samoupravljanju, pa tudi koristi podjetja terjajo, da ima čimveč dobrih in sposobnih ljudi.

V pojasnilo navajam nekaj konkretnih navodil za pridobitev kvalifikacije.

Polkvalificirani delavci.

Pravico do naziva polkvalificirani delavec imajo vsi delavci, ki so delali v podjetju najmanj 5 leta na delovnem mestu ustreznega poklica.

Odločbo o priznanju strokovne izobrazbe »polkvalificirani delavec« izda upravni odbor podjetja odnošna ednica, na podlagi mnenja posebne komisije, ki jo za to določi upravni odbor.

Naloga izpitnih komisij je, da preskusijo strokovno znanje delavca in nato pošljejo predlog upravnemu odboru. Nato upravni odbor pregleda predlog komisije in če se z njimi strinja, izda delavcu odločbo o nazivu polkvalificiranega delavca. Odločba se obenem vpiše v delovno knjžico na strani 5.

Kvalificirani delavci.

Delavci, ki žele polagati strokovni izpit za kvalificiranega delavca, morajo predhodno vsaj tri leta delati v ustreznem poklicu na delovnem mestu polkvalificiranega delavca, kar morajo dokazati z odločbo ali vpisom v delovno knjžico.

Pravico do vpisa v tečajje ali polaganja strokovnega izpita imajo delavci, ki so vsaj 5 let delali na delovnem mestu kvalificiranega delavca, če uspešno položijo strokovni izpit iz teoretičnega kot praktičnega dela.

Za visokokvalificiranega pa, da je v stroki zaposlen najmanj sedem let in da je v tem času opravljal posle visokokvalificiranega delavca.

Prijave za tečajje bodo sprejemale sindikalne podružnice in referenti za kadre edinic.

Izkoristite priložnost in se prijavljajte v čimvečjem številu.

L. C.

V Poreču smo kupili stavbo, ki jo bomo preuredili v počitniški dom. Na večji sliki je stavba označena s puščico, manjša slika pa kaže pročelje. Obnovljena stavba bo za nadstropje nižja.

ZAHVALA

Studenti Višje šole za socialne delavce v Ljubljani se iskreno zahvaljujemo kolektivu gradbenega vodstva »Gradis« Maribor za nadvse topel sprejem. Predvsem pa komercialnemu šefu tov. Ladotu Janžekoviču ter upravniku počitniškega doma na Pohorju in kuharicam za nadvse dobro postrežbo.

Kolektivu Gradisa Maribor želimo pri nadaljnjem delu obilo uspeha.

Studentje Višje šole za socialne delavce v Ljubljani

TEŽAVE PREDSEDNIKA STANOVANJSKE KOMISIJE

Pred vselitvijo v nove bloke v Savskem naselju smo zastavili tov. Capudru nekaj vprašanj. Delavci so se vselili še pred 29. novembrom.

Koliko prošenj je dobila stanovanjska komisija in koliko je med njimi upravičencev do stanovanja?

Komisija je prejela 162 prošenj. Vse prošnje so bile upravičene, čeprav oseh ni bilo mogoče ugodno rešiti. V nove bloke smo letos v Ljubljani vselili 86 družin.

Po kakšnih merilih je komisija razdeljevala stanovanja?

Pri razdelitvi stanovanj še nismo imeli »Pravilnika podjetja o razdelitvi stanovanj«. Prednost pri razdelitvi so imele predvsem družine iz barak v Savskem naselju in Lito-

stroja. Poleg tega pa smo upoštevali leta službe pri podjetju, pomembnost za podjetje, socialni položaj

Kakšne so ugodnosti in kakšne so po vašem mnenju pomanjkljivosti v novozgrajenih stanovanjih?

V blokih 19 in 21 so stanovanja dobra in ustrezajo vsem zahtevam povprečnega stanovalca. V blokih 17 in 20 pa so stanovanja minimalna. Omembe vredna je pomanjkljivost, da so v kuhinji samo električni štedilniki in da jih ni mogoče zamenjati s štedilniki na drva.

Na kakšne probleme je naletela komisija pri razdelitvi stanovanj?

Najpečji problem je bil ta, da ni bilo mogoče ugoditi vsem 162 prošilcem.

Koliko delavcev in uslužbencev je dobilo stanovanje?

Stanovanje je dobilo 73 delavskih in 15 nameščenskih družin.

Kako si zamišljate bodočo rešitev stanovanjskih problemov?

Mislím, da bo glavna oblika za reševanje stanovanjskega problema družna gradnja. Podjetje bo moralo osnovati svoje zadruge in vanje vključiti čimveč interesentov. Prav gotovo pa bodo tudi nove ekonomske najemnine ublažile stanovanjski problem. S tem pa seveda ni rečeno, da podjetje ne bo tudi v bodoče gradilo stanovanja, če bodo zato dopuščala finančna sredstva.

Koliko po vašem mnenju stane podjetje eno stanovanje?

Stanovanje v blokih 17 in 20 stane podjetje ca. 2.000.000 din, v blokih 19 in 21 pa ca. 3.000.000 din, brez komunalne ureditve.

Ali želite tudi v bodoče ostati predsednik stanovanjske komisije?

Nikakor ne! Mislím, da je to najbolj nehalžno delo. Moram reči, da mi nobeno delo v katerikoli drugi komisiji ne vzmte toliko časa in živcev kot prav to. Ljudje niso nikdar zadovoljni. Ko že stanovanje dobi, potem mu ni prav, če je dedeljen v prtilčje, drugemu zapet ne, če stanovanje ni na sončni strani itd., da pa ne govorim o tistih, ki stanovanja sploh niso dobili.

L. C.

O TEŽKI MEHANIZACIJI

Pregled izkorišcanja težke mehanizacije v oktobru 1959

	Plan. ur	Efekt. ure	% izkor.	Zarač. ur	% avtom.	Maks. štev. efekt. ur	Stroji izven obrata	Opomba
11 Buldozerji	1460	1505	103	1601	109	257	2	Ansaldo in Da v rep. v CO Lj.
3 Nakladači	420	672	160	681	162	291	—	—
2 Skreperji	240	439	183	441	184	257	—	—
2 Vlačilci	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Bagri	560	788	140	917	163	433	—	v dveh izmenah v CO - Ljublj.
12 Demperji	1680	1465	87	1640	97	251	2	v CO - Marib. v CO - Ljublj. v CO - Marib.
3 Valjarji	560	286	79	313	87	214	1	v reparaturi v CO - Ljublj.
7 Kompresorji	660	951	144	1107	167	252	1	v reparaturi v CO - Marib.
12 Žerjavi	2400	1892	78	2322	96	271	1	v reparaturi v CO - Marib.
Sa	7780	7998	102	9022	115	—	7	

Gornja tabela nam prikazuje izkorišcanje težke mehanizacije — od 21. septembra do 20. oktobra tega leta. Od 54 strojev težke mehanizacije je bilo 7 strojev v popravilu in to: Ansaldo G 17436, buldozer D-8 G — 4354, dumper G 17431 in 17432, valjar parni G 4512, kompresor G 16599 in stolpni žerjav G 3735. Razen parnega valjarja in stolpnega žerjava, ki sta v reparaturi v naših delavnicah v Mariboru, so vsi drugi stroji v popravilu ali pa čakajo na popravilo v kovinskih delavnicah v Ljubljani.

Od planiranih 7880 obratovalnih ur je bilo doseženo 7998 ur ali 102%. Največ obratovalnih ur so po vrstah strojev napravili sledeči:

— buldozer G 4536 257 obratovalnih ur na gradbišču Ravne na Koroškem — strojnik Remškar Ivan;
— nakladač G 16685 291 obratovalnih ur na gradbišču Podvelka — strojnik Filipič Avgust;

— skreper motorni G 16601 257 obratovalnih ur na gradbišču Ravne na Koroškem — strojnik Mišič Anton;

— bager G 17425 433 obratovalnih ur v dveh izmenah na Obratu gradbenih polizdelkov — strojnika Kočar Karol in Ukotič Rudi;

— dumper G 17657 251 obratovalnih ur le delno v dveh izmenah na Obratu gradbenih polizdelkov, strojnik Poljanec Anton;

— parni valjar G 16532 214 obratovalnih ur na gradbišču Zalog strojnik Brlek Anton;

— kompresor G 17508 252 obratovalnih ur na gradbenem vodstvu Maribor, strojnik Dimc Jože;

Ocenjevanje v tretjem tromesečju

Ocenjevanje je bilo izvedeno drugače, torej že z nekaterimi izkušnjami. Tokrat bi se omejili samo na nekaj kritičnih pripomb. Nagradnih upravičencev je bilo 1364 ali 25% vseh zaposlenih. To je glede na prvo ocenjevanje za štiri odstotke več, vendar centralna komisija meni, da je realna številka nagradnih upravičencev nekje okrog 20%. Pri pregledovanju spiskov nagrajencev je namreč opaziti, da je pri nekaterih edinicah na spisku še velikotakih, katerih delo se da akordirati.

Ves sistem nagrajevanja temelji namreč na tem, da je glede na določitev kvote čimveč tistih, ki delajo v akordu in čimmanj tistih, ki ne morejo delati v akordu.

Kakor je razvidno iz članka o ocenjevanju edinic, je sprejet predlog, da je realni odstotek akordiranih del, ki ga lahko edinice dosežejo, 60%, po statističnih podatkih pa smo dosegli 41 odstotkov.

Po izkušnjah prvega ocenjevanja in zato, da bi bilo ocenjevanje po edinicah čimbolj izenačeno, centralna komisija ni več razdelila posameznim gradbiščem določenega števila točk po finančnem uspehu, ampak je določila, da pripada vsakemu upravičencu povprečno 12 točk. Izdana so bila točna navodila, vendar jih nekatere edinice niso upoštevale. Nasploh smo opazili, da je odnos nekaterih edinic do nagrajevanja hladen. Ocenjevanje je zrcalo edinice, ko se z vseh vidikov ocenijo tako edinice kot posamezniki.

Ker ima vsak možnost in pravico videti svojo oceno, se lahko kontrolira in šibka mesta popravi. Zato smatramo, da je tak način ocenjevanja zelo stimulativen za splošni napredek in dvig kvalitete. Centralna komisija bo v bodoče strožja in bo vsem tistim edinicam, ki se ne bodo ravnale točno po navodilih, nepravilne spiske zavrnila.

DOPISUJTE V SVOJ LIST!

od 21. oktobra do 20. novembra 1959. Planirano je bilo 7880 ur za vseh 54 strojev, doseženo pa 6518 ur. V popravilu smo imeli 12 strojev. Od tega čaka 5 dumperjev Latil in kompresor Ingersoll-Rand na rezervne dele. Enako tudi buldozer D-8, parni valjar in dva stolpna žerjava popravljajo v CO Maribor, dva žerjava pa v CO Ljubljana, od katerih je bil Fiorentini popravljen in montiran 20. t. m. na gradbeno vodstvo Ljubljana.

Največ obratovalnih ur so dosegli: — buldozer G 4538 212 obratovalnih ur na gradbišču Zalog, strojnik Farič Rudi;

— nakladač G 16685 250 obratovalnih ur v Podvelki strojnik Filipič Avgust;

— bager G 17427 446 obratovalnih ur v dveh izmenah na OGP strojnika Kočar Karol in Lesjak Anton;

— dumper G 21347 203 obratovalne ure na gradbenem vodstvu Maribor strojnik Tomšič Marko;

— parni valjar G 16532 252 obratovalnih ur v Zalogu strojnik Brlek Anton;

— kompresor G 17455 280 obratovalnih ur — posojen podjetju Tehnogradnje Ožbolt brez strojnika

— žerjav G 3723 236 obratovalnih ur na gradbišču Kranj strojnik Kutnjak Franc.

Pripominjam, da v tabeli ni zajeta in obračunana dekada od 11. XI. do 20. XI. za stroje: buldozer G 4538 in stolpni žerjav G 3741, oba na gradbenem vodstvu Maribor, ker strojni referent ni pravočasno poslal poročil. Zato bosta strojnika obračunana v naslednjem mesecu, kakor tudi gradbeno vodstvo Maribor za najemnino. Smatramo, da bomo tako navadili posameznike k redu in točnosti v službi.

— stolpni žerjav G 3728 271 obratovalnih ur na gradbenem vodstvu Ljubljana, sektor Vajeniška šola strojnik Radkovič Franjo.

V primerjavi s prejšnjim mesecem je odstotek izkorišcanja strojev padel od 128 na 102%, t. j. za 26% in prav toliko tudi finančno.

Najnižji % je bil dosežen pri stolpnih žerjavih, najvišji pa pri skreperjih, če seveda eliminiramo viličar Lodormobile. S padanjem odstotka izkorišcanja pri stolpnih žerjavih, se močno znižuje tudi finančni efekt, ker predstavljajo žerjavi s svojo osnovno vrednostjo najvišjo vrednost posamezne skupine strojev težke mehanizacije.

Iz spodnje razpredelnice vidimo zaopšlitev strojev težke mehanizacije

Pregled izkorišcanja težke mehanizacije v novembru 1959

	Plan. ur	Efekt. ure	% izkor.	Zarač. ur	% avtom.	Maks. štev. efekt. ur	Stroji izven obrata	Opomba
11 Buldozerji	1460	1341	91	1584	108	212	1	v reparaturi v CO - Ljublj.
3 Nakladači	420	539	128	612	145	230	—	—
2 Skreperji	240	182	75	271	112	91	—	—
2 Vlačilci	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Bagri	560	654	116	784	140	446	—	—
12 Demperji	1680	1170	69	1356	79	203	5	čaka na razna dela v CO - Lj.
3 Valjarji	560	322	89	454	120	252	1	v reparaturi v CO - Marib.
7 Kompresorji	660	838	126	1083	164	280	1	v reparaturi v CO - Ljublj.
12 Žerjavi	2400	1472	61	1796	74	236	4	v reparaturi 2 v CO - Lj., 2 v CO - Mbr
Sa	7780	6518	82	7900	101			

negativna odgovornosti tako šefov edinic, kakor tudi predstavnikov podkomisij.
Ing. Dragovan Sever

Tarifna politika in naši zaslužki

Se pred mesecem ali dvema so bile kaj pikre pripombe na račun tarifne politike. Najbolj žolčne debate so bile ob izplačilih. Mnogi niso mogli verjeti, da so sploh tako malo zaslužili. Prihajali so v mezdni oddelek, da so primerjali dejansko opravljene ure in izplačila. Pritoževali so se in iskali pojasnila na sindikatu. Vsak jim je tolmačil eno in isto: tarifna postavka krat ure je toliko in toliko. Ljudje namreč niso razumeli, zakaj tako visoke tarifne postavke, izplačila pa tako majhno. Motile so jih bruto plače.

Vse to danes izginja, vse se normalizira, vprašanj je vedno manj. Tudi pritožb ni več toliko, kot prej. Kaj je vsemu temu vzrok? Odgovor je preprost: delati smo začeli na akord. Mnogi delavci zaslužijo več. Jasno pa je, da žele zaslužiti še več, kar pa je edino mogoče le v akordnem sistemu. Imam občutek, da želijo vse več in več delati v akordu, to pa tudi tisti, ki so bili v začetku proti akordnemu delu.

Tudi sedaj še ni vse v redu. Ako prisluhnemo debatam delavcev, raznim sejam izvršnega odbora sindikalne podružnice in razgovorom poverjenikov, bomo slišali, zakaj niso tudi delovodje in sektorski zajeti v normah. Če bi bila še delovodja in sektorski zajeta, bi bolj skrbela za to, da bi bilo več dela normiranega ali oddanega na akord. Ker niso stimulirani po vsej verjetnosti, ni tiste skrbi, kot bi bila sicer. Drži, da sta delovodja in sektorski premirana, premija pa je stvar ocenjevanja. Ali je to pravilno, ali ni, pa je stvar razprav.

Ko govorimo o tarifni politiki, si moramo biti najprej na jasnem, kaj tarifna politika pravzaprav pomeni. Res je, da posameznika v današnjih primerih zanima predvsem, koliko bo zaslužil, koliko denarja mu bo ostalo za osebno potrošnjo. Vendar pa je treba razumeti, da gre za način in vodenje nagrajevanja. To pa mora biti seveda tako, da bo v prvi vrsti spodbudno, obenem pa tudi najbolj pravično.

Mnogokoli razprave o politiki nagrajevanja, kot se da to razumeti, še danes niso prinesle konkretnih zaključkov. Dozdeva se, da se postopa vse preveč umetno in rešuje vse preveč osebno in birokratsko. Tega pa ne bi mogli trditi za naše podjetje. Pri nas le vlada demokracija in delamo v zadovoljstvo večine kolektiva. Novi predpisi so prinesli mnogo novega, razčistili so še dokaj nejasne pojme o nagrajevanju, predvsem pa uredili pravilno socialistično nagrajevanje. Najboljši način bi bil seveda tak, da

Pregled izkorišcanja težke mehanizacije od 21. jan. do 20. okt. 1959

	Plan. ur	Efekt. ure	% izkor.	Zarač. ur	% avtom.	Maks. štev. efekt. ur	Stroji izven obrata	Opomba
11 Buldozerji	15780	14074	839	15281	97			
3 Nakladači	3780	4298	133	4891	124			
2 Skreperji	2480	3234	130	4175	168			
2 Vlačilci	960	75	11	154	19			
4 Bagri	5040	5304	105	6635	131			
12 Demperji	13720	14815	107	16919	123			
3 Valjarji	3240	2535	78	3541	109			
7 Kompresorji	5940	6160	103	8319	140			
12 Žerjavi	21600	13616	63	17177	79			
Sa	72540	64111	88	76892	105			

V gornji razpredelnici prikazuje mo izkorišcanje strojev težke mehanizacije za čas od 21. I. do 20. X. 1959. Prikazani so vsi stroji, ki so opravljali delo v zgoraj navedenem času. To pripominjam zato, ker smo v juniju letos razhodovali 4 buldozerje D 4 ter 2 vlačilca HD 10. Iz tabele je razvidno, koliko učinkovitih ur so opravili stroji posameznih skupin napram planiranim. Razen v petih skupinah nismo dosegli nikjer planiranih ur ter smo celo pri posameznih vrstah strojev precej pod normo. Od 72.540 planiranih ur za vseh 61 strojev, ki so v tem razdobju obratovali, smo dosegli 64.111 učinkovitih ur ali 88 %, torej za celih 12 % pod normo. Finančni efekt je v povprečju za 5 % nad normo, vendar lahko trdimo, da za posamezne skupine strojev sploh ni dosežen, čeprav je prikazano pri skreperjih celo 168 %. Pri teh strojih je tako visok odstotek dosežen zato, ker je obratoval nekaj časa v tej skupini tudi mehanični skreper, ki je bil že lani razhodoval ter smo tabelarno prikazovali tudi njegov uspeh. Bili smo prepričani, da bo z letošnjim letom stroj reaktiviran. Čim je bilo povedano, da se stroj ne bo reaktiviral, smo prenehali s prikazovanjem efekta tega skreperja. Če pogledamo doseženi odstotek učinkovitih ur v primerjavi s planiranim v povprečju 88 ob koncu tretjega tromesečja, ugotovimo, da se bo do konca leta gotovo zmanjšal glede na zimo. Finančni efekt v povprečju 105 % se bo prav tako v zimski dobi zmanjšal, iz česar lahko ugotovimo, da niso bile izračunane najemnine tako visoke, kot so posamezniki mislili.

Dajate, ki jih moramo od osnovnih sredstev odvajati skupnosti, so bile pri izračunavanju najemnine porazdeljene na 10 mesecev in na podlagi tega določene tudi obratovalne ure za posamezne vrste strojev na 10 mesecev. To se pravi, da smo upoštevali dva mrtva meseca v zimski sezoni. Verjetno bosta prav ta dva meseca glede na ugodno vreme pripomogla, da bomo dosegli planirano najemnino za posamezno vrsto strojev. Moram pripomniti, da je v odstotku prikazana najemnina za vse stroje težke mehanizacije v povprečju; zato ne moremo še trditi, da je že dosežena, ker ima posamezna skupina strojev različno

osnovno vrednost za amortizacijo, kakor tudi sedanjo vrednost, na katero moramo odvajati 2 % obresti.

Na povprečni odstotek vpliva zlasti skupina žerjavov, katerih osnovna vrednost znaša okoli 180 milijonov din in je prav pri njih dosežen finančni uspeh v devetih mesecih le 79 %. Na drugi strani pa vidimo, da je doseženo učinkovito število ur napram planiranim pri stolpnih žerjavih le 63 %, čeprav je letna norma za žerjave 2000 ur — torej najvišja od vseh strojev težke mehanizacije. Na drugi strani pa je najemnina v primerjavi z drugimi stroji najnižja, ker smo pri sestavljanju najemnine upoštevali malenkosten odstotek tekočih popravil. Če pa pogledamo finančno stran, ugotovimo, da je od vseh strojev težke mehanizacije bilo do sedaj izdano največ sredstev za tekoča popravila prav za žerjave. Delni vzrok za to je v tem, ker je Republiška inšpekcija dela zahtevala na žerjavih predpisane varnostne naprave, za katere nismo vedeli, ko smo sestavljali in izračunavali najemnino.

Ne bi hotel že danes trditi, da so vse najemnine pravilno izračunane, kar bomo lahko ugotovili šele ob koncu leta, ko bodo zbrani vsi dohodki in stroški.

V zadnji številki našega vestnika je nekdo ugotovil, da so za kompresorje napačno planirane ure. Res je, da se to za posamezni stroj lahko zgodi, kar pa se v skupini teh strojev navadno izenači ali pa vsaj približa postavljeni normi. Ker smo pri izračunavanju najemnine upoštevali za vse stroje, da bodo od časa do časa v reparaturi, oziroma ne bodo obratovali, smo tako prišli do povprečja, ki smo ga enakomerno porazdelili na stroje iste skupine.

Danes še ne bi mogli trditi, kje bomo lahko v bodoče zaposlili posamezne vrste strojev zlasti skreperji in bagre. Prepričani pa smo, da se bo tudi za njih našlo primerno delo ter bodo prav tako izkoriščeni kot drugi stroji.

Če bomo pravočasno prejeli rezervne dele iz ovoza, bo treba nujno pristopiti k popravilu posameznih strojev, ki pripadajo traktorski delavnici. To so: buldozerji, dumperji, nakladači, skreperji in bagri.

Anton Vovk

Ocenitev edinic za tretje četrtletje

Ze drugič je centralna komisija za nagrajevanje ocenila edinice, tokrat za dosežene uspehe v tretjem četrtletju. V smislu predloga na zadnjem sestanku šefov edinic so bili rezultati dela in dosežene točke obravnavane na skupnem sestanku komisije in vseh šefov edinic. Tak način obravnavanja je zelo uspešen, saj je imel vsak šef možnost, da podrobno preveri podatke, po katerih je komisija ocenjevala, lahko je stavil svoje pripombe k oceni svoje edinice, spoznal pa je tudi uspehe drugih edinic po posameznih kriterijih. Komisija sama je pa tako dobila zagotovilo, da je opravila svoje delo objektivneje, kot če bi ocenjevala sama.

Če primerjamo kriterije za ocenitev s kriteriji, ki so služili v drugem četrtletju, potem je opaziti nekaj sprememb. Tudi tokrat smo ocenje-

vali po desetih kriterijih s skupnim številom 100 dosegljivih točk. Pri tem je vodila ocenitev osnovna zahteva, da se od dobre edinice zahteva delo, ki bo finančno uspešno, čimbolj akordirano, s čimvečjo produktivnostjo, terminsko pravočasno in ob čimboljši izrabi mehanizacije. Po teh kriterijih je moč doseči tudi največ točk. Poleg teh, najvažnejših kriterijev, mora edinica še skrbeti za čimmanjši odstotek izostankov, za primerno število vajencev in skrbeti za čimboljše življenjske pogoje. Prvotni kriterij »tehnični in organizacijski napredek«, ki ga je bilo le težko oceniti, je nadomeščen s kriterijem o varnosti dela, ki se ga statistično zasleduje na podlagi odstotkov nesreč pri delu. Primerjava kriterijev, veljavnih za ocenitev v drugem četrtletju, in tistih, ki so služili za oceno v III. četrtletju, je naslednja:

Kriterij	Točk v II. tromesečju	Točk v III. tromesečju
1. finančni uspeh	20	20
2. odstotek del v akordu	12	15
3. odstotek nagradnih upravičencev	8	5
4. produktivnost na uro	18	18
5. držanje terminov	10	12
6. odstotek izostankov	5	5
7. a) tehnični in organizacijski napredek	8	—
7. b) higienskotehnična zaščita pri delu	—	4
8. odstotek vajencev	6	6
9. skrb za življenjske pogoje	5	5
10. izkoriščanje mehanizacije	8	10
Skupaj	100	100

Pri sedanjem ocenjevanju je torej povečano število točk za akordiranje del, da močnejše naglasimo nujnost, da vsaka edinica posveti temu vprašanju največjo skrb. Ta kriterij bo pri bodočih ocenjevanjih še nadalje pridobil na veljavi na račun kriterija 5 (odstotek nagradnih upravičencev), ki bo postopno lahko odpadel, brz ko bo sistem dovolj ustaljen in komisije za ocenjevanje dovolj močne, da pri sestavi seznamov upravičencev oziroma njihovih kontroli same preprečijo neupravičeno in škodljivo težnjo po zvišanju števila nagradnih upravičencev. S tem v zvezi bo seveda potrebno še mnogo truda, da bi dosegli višji odstotek del v akordu, predvsem kompleksnih.

Nadalje je povečano število točk za držanje rokov. Stopnjevanje planske discipline je ena najvažnejših nalog, saj je od nje odvisno organizirano delo. Tudi dobra izraba mehanizacije ima močnejši vpliv na skupno oceno in bo morala še nadalje pridobivati na veljavi.

Kako se je izvršilo ocenjevanje po teh postavljenih kriterijih, kje se je in v kakšni meri pristopilo h korekciji dobljenih rezultatov in kakšne so bile osnove za ocenjevanje, je razvidno iz spodnjih tabel in obrazložitve.

Pri ocenjevanju se je smatralo 12% dobička kot popolen uspeh, ki

je bil ocenjen z 20 točkami, 0% dobička se je ocenilo z 0 točk, vmesne rezultate se je izračunalo z interpolacijo. Korekcije je komisija iz-

2. Odstotek del v akordu in odstotek nagradnih upravičencev

Edinica	% akorda v 3. četrtletju	% upravičencev	Število upravičencev	Točke za % akorda	Točke za % upravič.
Ljubljana	48.2	22.0	210	11.4 + 0.6	1.9
Maribor	36.9	20.0	200	8.0 + 1	3.1
Celje	53.1	19.0	192	12.9 ± 1	3.7
Zalog	26.5	24.5	60	5.0 + 3	0.3
Ravne	45.6	16.0	61	10.7	5.0
Podvelka	57.3	24.0	72	14.2	0.6
Koper	35.2	18.0	44	7.5	4.4
Jesenice	33.1	20.0	69	6.9 + 1	3.1
Trojane-Kranj	15.8	19.3	16	1.7 ± 2	3.7

Za dosego polnega števila točk je bilo potrebno 60% del v akordu (15 točk), 10% akorda se je ocenilo z 0 točk.

Pri ocenjevanju kriterija števila

upravičencev je veljala osnova, da je 21% upravičencev povprečje (2.5 točke), 17% je spodnja meja (5 točk), 25% pa že slab rezultat (0 točk). Korekcij tu ni bilo.

3. Ocenjevanje produktivnosti na eno uro

Edinica	Število ur v 3. četrtletju	Gradbena realizacija v milijonih	Na 1 uro	Točk
Ljubljana	499.248	284.3	569	17.4
Maribor	573.006	270.7	473	7.8
Celje	568.148	258.8	455	6.0
Zalog	126.080	72.0	572	18.0
Ravne	246.558	113.4	460	6.5
Podvelka	185.369	87.1	471	7.6
Koper	123.533	60.2	489	9.4
Jesenice	202.465	114.1	564	16.8
Trojane-Kranj	68.738	32.8	478	8.3

Ocenjevali smo odnos med produktivnostjo edinic s tem, da je 572 din smatrali kot poln uspeh (18 točk) in 455 din/uro kot slab uspeh (6 točk). Drugi rezultati so interpolirani.

4. Termnsko delo

Ta kriterij je komisija ocenila po presoji števila objektov, ki zaostajajo za planom, upoštevajoč težav-

6. Odstotek vajencev

Pri ocenitvi dela edinic po tem kriteriju se je smatralo kot popoln rezultat 8% vajencev, kar je komisija ocenila s 6 točkami. Podvelka in Kranj, ki nista mogla imeti vajencev glede na značaj dela, sta dobili po 2 točki.

Edinica	% vajencev	Točk
Ljubljana	7.2	5.4
Maribor	6.8	5.1
Celje	7.9	5.9
Zalog	11.0	6.0
Ravne	3.6	2.7
Podvelka	—	2.0
Koper	4.9	4.9
Jesenice	4.4	4.4
Trojane-Kranj	—	2.0

7. Skrb za žiljenjske pogoje

Ker za ta kriterij komisija ni imela številčnega pokazatelja, je ob upoštevanju okolnosti, ki otežujejo čistočo po naseljih, opremljenost naselij, koncentriranost delavskih naselij in menz, točkovala na podlagi ugotovitev, razvidnih iz zapisov referenta HTZ in po osebnih opažanjih članov komisije. Pri tem se maksimalno možno število točk ni podelilo, ker je bila komisija mnenja, da po tem vprašanju še ni dosti skrbi v nobeni edinici.

8. Izkoriščanje mehanizacije

Tudi za ocenitev tega kriterija še ni bilo številčnih rezultatov in je

1. Finančni uspeh edinice

Edinica	Realizacija v milijonih	Bruto dobiček v milijonih	Odstotek	Doseženo točk	Korekcija
Ljubljana	976.4	61.4	6.3	10.5	+ 3
Maribor	805.7	46.0	5.7	9.5	+ 3.5
Celje	901.2	53.4	5.9	9.8	+ 3.5
Zalog	249.3	31.9	12.8	20.0	—
Ravne	448.3	54.3	12.2	20.0	—
Podvelka	223.4	19.5	8.8	14.6	—
Koper	277.9	17.6	6.3	10.5	+ 2
Jesenice	445.0	57.8	13.1	20.0	—
Trojane-Kranj	112.3	5.3	4.7	7.9	—

leg tega ta delavec še dober in visoko presega normo ali akord, se bosta bala, da bo onih devet delavcev pokvarilo visok odstotek in bi tudi ona manj zaslužila. S te plati torej ne bi prišli daleč.

Toda uresničitev tega predloga bi škodovala še v drugi smeri. Vsi vemo, da so delovodje in sektorski odločilni činitelji pri določanju norm in akordov. Delavec, četudi je v komisiji, si bo konec koncev vedno želel, da bi bila norma čimnižja in da bi bila akordna cena čimvišja. Brž ko pa večemo osebni dohodek delovodij in sektorskih na povprečno presega-nje njim podrejenih, bodo le-ti gmotno spodbujeni, da bi bile norme in akordi čimnižji. Jasno je torej, da predloga tudi s te strani ne kaže uresničiti.

Vendar čisto dobro razumemo poglavitno misel zagovornikov tega predloga. Delavci delajo po normi in če delovodja ali sektorski ne skrbi za to, da je pri roki ves material, da delo organizirajo brez zastojev, je ves trud delavca, da bi akorde prekoračeval, zaman. Lahko se delavec še tako trudi, dokler bo imel material, bo delal, ko ga bo zmanjkalo, bo moral držati roke navzkriž, ali pa mu bodo dali kako režijsko delo. Povsem se strinjamo, da je treba osebni dohodek delovodij in sektorski vezati na nek način na učinek delavcev. Samo stvar ni tako preprosta kot si jo nekateri zamišljajo. Danes je to urejeno z nagrajevanjem, pri čemer je odstotek del, oddanih na akord eden izmed poglavitnih elementov ocene.

Pisec dalje pravi, da zanima delavca le to, koliko bo zaslužil, koliko denarja mu bo ostalo za osebno potrošnjo. Prav gotovo je gmotna spodbuda v pogojih graditve socialističnih družbenih odnosov med najvažnejšimi, čeprav ni edina. In prav na tej gmotni spodbudi temelji vsa naša tarifna politika, katere bistvo je uresničenje načela, ki ga je formuliral že Marks v znani kritiki Gotskega programa, kjer je razvil misel, da bi moral delavec dobiti po plačilu družbenih dajatev celotno novo vrednost, ki jo je on ustvaril. V tarifni politiki si moramo torej prizadevati, da bi izmerili in izplačali tisto novo vrednost, ki jo ustvari vsak posamezni delavec na delovnem mestu. Temu cilju se moramo približevati potemtakem v naši tarifni politiki. Na marsikaterem delovnem mestu to ni mogoče, zato pa smo dolžni poiskati vsa tista delovna mesta, kjer je to moč meriti. Kjer to danes še ne gre, pa urediti tako nagrajevanje na tisti ravni, kjer ga je moč najbolj približati prej omenjenemu načelu.

Brž ko pa vse to podrobneje premislimo, ugotovimo, da sama norma in akord le delno ustrezata temu namenu. Z normo in akordom merimo samo delovni učinek na delovnem mestu, toda to še zdaleč ne pomeni, da je n. pr. akordno izplačilo že tudi ustrezen del novoustvarjene vrednosti. Zgodovinsko vzeto sta obe omenjeni obliki (norma in akord) meznega izvora in predstavljata zaslužek po njih v kapitalističnih družbenih odnosih le drugačno obliko plače-

vanja vrednosti delovne sile. Če bi danes ostali samo pri normah in akordih, bi torej še nadalje ohranjali v bistvu mezdne koncepte nagrajevanja. Delavca zanimata danes — tako namreč pravijo — le tarifne postavke in norma oziroma akord. Kakšna je kvaliteta izdelka in s kakšnimi stroški grade, to pa je stvar »višjih«. Dobitek občuti družbeno nerazgledan delavec pravzaprav kot edino gmotno dobro delavskega upravljanja. Le-ta pa je tak kot »pavlaha« v prvih letih: pride, kadar pride. In tak delavec nima občutka, da je dobiček tudi sad njegovega prizadevanja. Namesto da bi postale tarifne postavke, norme in akordi tudi v delavčevi zavesti le instrument delitve ustvarjenega osebnega dohodka v njegovi skupini, se prav z njimi v nezgrajenem sistemu nagrajevanja ohranja mezdna miselnost: dajte mi čimvečjo tarifno postavko, postavite čimnižjo normo, čimveč dobička itd. — ne glede na gospodarski položaj podjetja. Podjetje lahko po taki logiki tudi propade, samo da bom jaz veliko zaslužil. Taka miselnost se oblikuje zato, ker šele v merilu celotnega načela uresničujemo Marksovo načelo, naj dobi delavec celotno ustvarjeno vrednost, seveda po odbitku družbenih dajatev.

Na zborovanju komunistov našega podjetja je bilo postavljeno načelo, naj bi pri nas uvedli sistem nagrajevanja po ekonomskih enotah, v katerem bi za vsako enoto ugotavljalo, koliko čistega in osebnega dohodka je ustvarila določena delovna skupina. S takim nagrajevanjem bi torej že na ravni take enote nagrajevali po ustvarjeni vrednosti; tarifne postavke, norme, akordi in druga merila pa bi se tudi v zavesti takega delavca oblikovali kot merila, kako naj razdele ustvarjeni osebni dohodek med člane enote. S tem bi potegnili črto tudi čez mezdna pojmovanja, saj bi vsak delavec neposredneje spoznaval, da njegov zaslužek še zdaleč ni odvisen samo od tega, za koliko odstotkov preseže normo ali akord, ampak predvsem od tega, kako na stavbi gospodarijo, s kakšnimi stroški grade in v kolikšnem času opravijo posamezno delo. Čimprej ga bodo namreč dokončali, toliko prej se bodo lahko lotili drugega in znova zaslužili. Tako bo interes vsakega delavca neposredno povezan z interesi podjetja.

In zdaj premislimo v tej luči še tisto piščevo zahtevo, naj bi določili minimalne zaslužke. V razmerah torej, ko je osebni dohodek vsakega posameznika odvisen od tega, koliko dohodka ustvari njegova ekonomska enota, v razmerah, ko je delavec nagrajevan po tem, koliko nove vrednosti ustvari, je povsem nesmiselno ugotavljati, kakšen je življenjski minimum in to določati kot merilo zaslužka. Delavec bo dobil pač toliko, kolikor je zaslužil. Če bi dobil več, bi dobil to nujno na račun koga drugega. V takem sistemu nagrajevanja pa je potem tudi moč rešiti tisto vprašanje, kako nagrajevati delovodje in sektorske vodje,

5. Izostanki in tehnična zaščita

Edinica	% vseh izostankov	Točk	% nesreč	Točk
Ljubljana	12.1	1.5	1.33	1
Maribor	13.1	1.0	1.10	2
Celje	15.5	—	1.08	2
Zalog	14.3	0.7	0.82	2
Ravne	8.6	2.9	0.79	3
Podvelka	3.7	5.0	0.49	3
Koper	13.9	1.0	0.43	3
Jesenice	9.0	2.8	0.87	2
Trojane-Kranj	6.0	4.0	0.83	2

Skupni rezultati točkovanja so torej:

Edinica	Finančni uspeh	Odstotek akorda	Odstotek upravič.	Produkt. na 1 ha	Termin	Odstotek izostan.	HTZ	Odstotek vajencev	Življenjski pogoji	Mehani-zacija	Skupaj	Faktor
Ljubljana	13.5	12.0	1.9	17.4	8	1.5	1	5.4	4.0	6.0	70.7	1.24
Maribor	13.0	9.0	3.1	7.8	8	1.0	2	5.1	3.0	6.0	58.0	1.09
Celje	13.3	13.9	3.7	6.0	8	—	2	5.9	3.5	6.0	62.3	1.14
Zalog	20.0	8.0	0.3	18.0	8	0.7	2	6.0	2.5	7.0	72.5	1.26
Ravne	20.0	10.7	5.0	6.5	8	2.9	3	2.7	3.5	8.0	70.3	1.24
Podvelka	14.6	14.2	0.6	7.6	10	5.0	3	2.0	2.5	8.5	68.0	1.21
Koper	12.5	7.5	4.4	9.4	9	1.0	3	3.7	4.0	7.0	61.5	1.13
Jesenice	20.0	7.9	3.1	16.8	10	2.8	2	3.3	2.5	8.5	77.0	1.32
Trojane-Kranj	7.9	3.7	3.7	8.3	10	4.0	2	2.0	3.0	6.0	50.6	1.00

Naš novi dom v Poreču

Junaki na plan

Verjetno je že vsak izmed vas poslušal oddaje »spoznavajmo svet in domovino«. Zal doslej še nismo slišali, da bi se oglašil kdo izmed gradbincev.

Menim, da imamo v podjetju dovolj mladih in sposobnih članov — vajencev ali pa študentov STS, da si bodo upali vsaj enkrat stopiti pred mikrofon in dokazati, da tudi člani kolektiva »Gradisc« nismo od muh. (Prav prijetna so zadnja tekovanja med mladimi proizvajalci tovarne usnja Soštanj in tovarno usnja Konjice).

Prijavljajte se na naslov: »Gradisc«, centrala Ljubljana-sekretariat.

ocna izvršena na podlagi pregleda težke mehanizacije in njene izbire po edinicah ter na podlagi ugotovitev števila srednje mehanizacije in opreme, ki je v rezervi po nekaterih skladiščih naših edinic. Ocenjevali smo v sodelovanju s tovariši iz oddelka za mehanizacijo.

Na podlagi rezultata tega točkovanja je določen faktor vrednosti za posamezno edinico tako, da je ocena 50 točk vzeta s faktorjem 1, ocena 80 točk pa s faktorjem 1.35, vmesni rezultati so interpolirani.

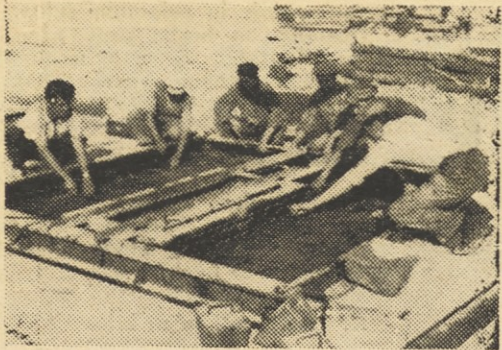
Razliko obeh privzetih faktorjev predstavljajo maksimalno možnost v razliki ocene med najslabšo in najboljšo edinico, ki je bila spoznana kot upravičena in predskutirana na skupnem sestanku komisije in šefov edinic. Ta faktor bo veljal pri izračunu nagrade vsem tistim članom kolektivov, ki lahko prispevajo k boljši skupni oceni edinic.

Ta članek se spisal, da bi seznanil čimširši krog članov naših kolektivov z načinom točkovanja, z vsemi podrobnostmi izračuna točk in s kriteriji, ki so hkrati najvažnejše smer-nice za nadaljnje izboljšanje našega dela. Kriterije same, bo treba še izpopolnjevati, morda bo treba menjati tudi način izračunavanja točk po nekaterih kriterijih. Želeli bi čimveč predlogov v tej smeri, da bi postal sistem čimpravičnejši in da bi omogočil ocenjevati enostavno in na osnovi številčnih pokazateljev.

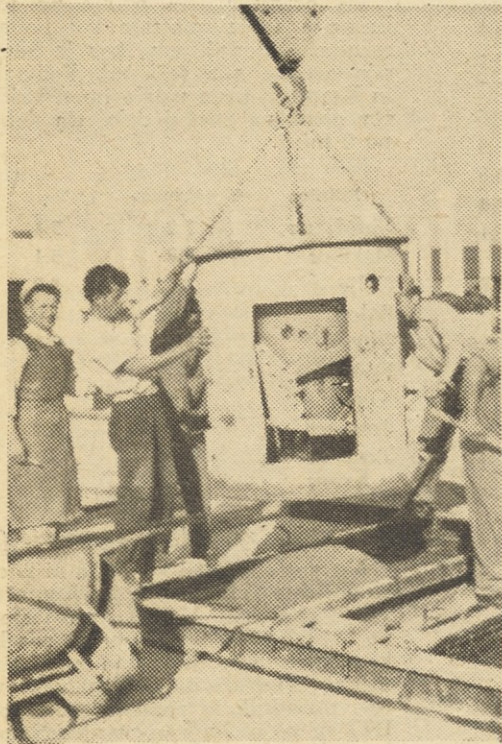
Ing. Alfred Peteln

Naša tovarna

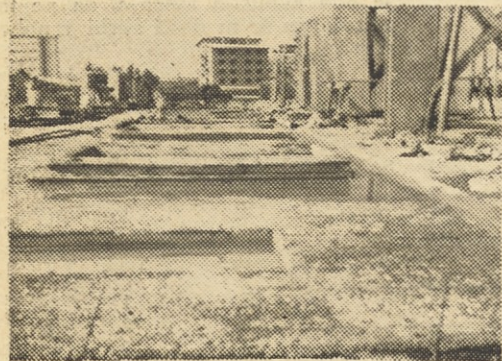
(Nadaljevanje)

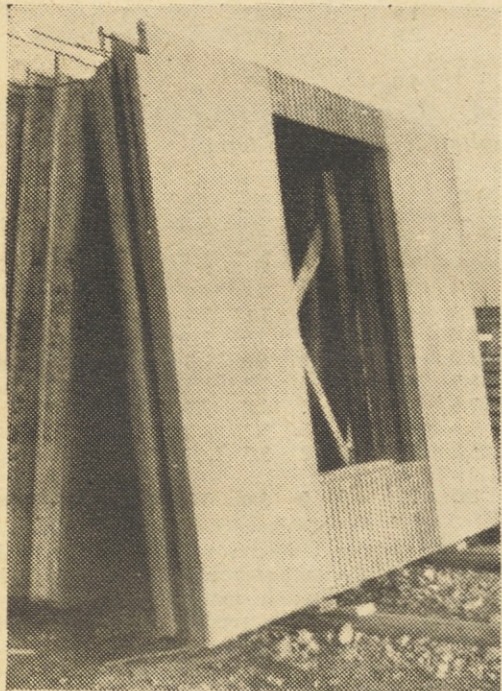
Priprava stenskega elementa

Betoniranje stenskega elementa

Stenski elementi na ploščadi

Stenski elementi v začasnem skladišču

Upravičeno pričakujemo, da bodo vse naše edinice, še preden se bodo odločile, kakšne stropne bodo uporabljale prihodnje leto, vsaj navezale stike z »Monta« betonom. Tak stik ne bo samo vljudnost, temveč bo lahko odkril nekatere možnosti za konkretno sodelovanje morda vsaj v perspektivi. Želja, da bi prihodnje leto oskrbeli vsa gradbišča s kompletnimi DIN stropi, nosilci in polnili, torej s stropi, ki so konkurenčni, je takoj uresničljiva. Treba je samo hoteti in premostiti nezaupanje. Te zamisli potemtakem niso samo ugotovitve »ob obisku v tovarni«, ampak so tudi poziv na intenzivnejše sodelovanje. Zavedamo se sicer, da smo za popularizacijo naših izdelkov storili zelo malo ali skoraj nič. Kaj popularizacija! Dolej nismo uspeli niti pokazati na najprimitivnejše sestavljenem prospektu vse oblike in uporabnost raznih elementov. Zamujeno bomo najbrž nadoknadili v »mrtvi« zimski sezoni.

Proizvodnja elementov sistema ZIDOP, ki so bili predmet dosedanjega obravnavanja, je šele v začetni fazi. Ko bodo izoblikovane vse faze tehnološkega procesa proizvodnje ter notranji transporti, bo ta sistem šele opravičil svoje prednosti pred tradicionalnim načinom dela. Te prednosti so že danes na dlani: občutno zmanjšanje delovne sile, zlasti strokovne, manjša vlažnost stanovanja, ker se pač zida v suhem in so tudi ometi minimalni, v končni fazi pa je velik prihranek pri času gradnje, kar je pri tako veliki potrebi po stanovanjih največja prednost.

Nekoliko zamujena in zavlečena investicijska dejavnost nam je že letos preprečila, da bi dosegli večji razvoj. Upamo, da bodo v bodoče taki očitki odpadli, saj želimo iskreno doseči maksimum proizvodnje v najkrajšem času. Takrat namreč — in šele takrat — bo tudi lahko dosežen zadovoljiv in težko pričakovani finančni efekt.

V naslednjem bmo na kratko obvestili naše bralce o poteku izdelave tako imenovanih PBM elementov, to je elementov za montažno gradnjo. PBM pomeni »panel-blok-montaža«. Ta sistem predstavljajo elementi zunanjih in notranjih sten ter stropov. Stene niso nosilni elementi. Nosilni elementi pa so izdelani po sistemu ZIDOP in zaliti z betonom. Tak sistem se pojavlja v naši državi prvič, medtem ko je drugod po svetu že zelo znan tako na zahodu kot na vzhodu. Njegova glavna prednost je v tem, da teče proizvodnja elementov v stalnih obratih in industrijsko, potem pa jih na posebej prirejenih avtomobilov prepeljejo na gradbišča. Razumljivo je, da mora biti za tak sistem gradnje posebno skrbno izbran tloris in izredno podrobno obdelan projekt ter še marsikaj drugega, v kar se pa s tem člankom ne moremo spuščati.

Naše podjetje se je odločilo, da bo zbiralo lastne izkušnje, saj je znano, da ne gre brez težav niti normalen »klasičen« način gradnje, kaj šele tak, kjer mora vse »pasati«, kjer se posamezni elementi zlagajo ploskovno in višinsko, pri čemer se morajo ujemati mere celo na milimeter, kljub že znanim

zidarskim tolerancam. Pa vendar smo se odločili!

Da ne bi dolgozeli, si raje ogledmo slike 1, 2, 3 in 4. Sistem dela je še vedno močno obrtniški. Kovinski opaž z različnimi utori za izdelavo zunanjega stenskega elementa je sestavljen. Pravkar je vgrajen že del betona, ki bo viden na fasadi in zdaj pravkar zgrajujejo armaturo. Te faze so še močno obrtniške, medtem ko sta dovoz in vgraditev betona že močno mehanizirana. Nato sledi polaganje plošč betocela (termičnega izolatorja) in končno je treba vgraditi še nekaj centimetrov debel sloj enozrnatega betona iz zrn debeline 7—15 mm. Na sliki 3 vidimo razvrščene zabetonirane stenske elemente na ploščadi z zgornjo plastjo enozrnatega betona. Tako zabetoniran element leži 3—5 dni glede na vremenske razmere, da dobi zadostno trdnost za dviganje. Na sl. 4 je prikazano vskladiščenje izdelanih elementov tik ob betonski ploščadi, seveda tako, da jih stolpni žerjav doseže. Ta element, ki ga vidimo na sliki, je eden izmed najtežjih in tehta 1400 kg. Sl. 5 kaže transportiranje elementov iz obrata. Ker so elementi težki, je treba uporabljati le težke kamione oziroma prikolice Federala.

Na naslednjih slikah 6 in 7 vidimo betoniranje predelne stene. Tudi predelne stene niso nosilne. V njej je že vdelan vrtni okvir, ta je pločvinast. V predelni steni je že vgrajena elektroinstalacija z dozo za stikalo, razvodnico in vsemi cevmi. Vrtni podboj je tako oblikovan, da je treba nanj samo še obesiti popleskana vrata. Tudi predelna stena mora odležati tri do pet dni.

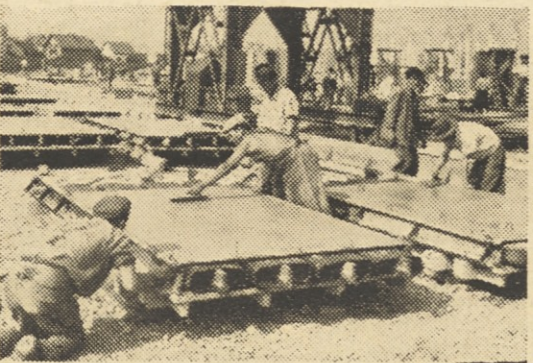
Sliki 8 in 9 kažeta betoniranje stropnih elementov. Prikazana sta dva tipa, in sicer škatlasti in cevni.

Vsi opisani elementi sicer še ne predstavljajo celotnega PBM sistema, temveč le številčno največji del. Omenili nismo elementa sanitarnega vozla, ki je zelo posrečena razvodna plošča pitne vode, odpadne vode, plina in elektrike. En tak element zadošča potrebam dveh sosednjih stanovanj. Nadalje je še vrsta raznih podestov, stopnišnih in balkonskih elementov, ki so prevlečeni s terazzo oblogo.

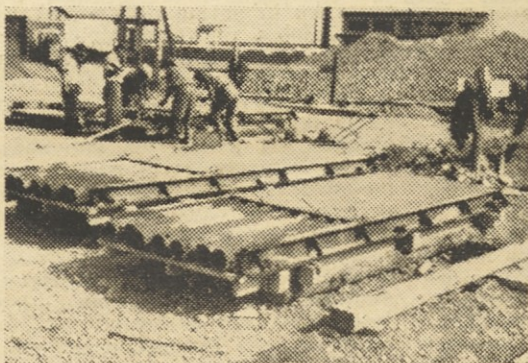
Vseh vrst elementov pri prvem PBM bloku je 68. Odločno preveč! Pri tolikšnem številu elementov je že sam poskus, da bi postopek mehanizirali, odveč. Treba je torej določiti manjše število elementov in enostavnejši tloris. Le to bo omogočilo specializacijo proizvodnje, poenostavilo pa bo tudi vrsto problemov tako v proizvodnji kot pri prevozu in vgrajevanju. Da bi se PBM sistem na tržišču uveljavil, je potrebno predvsem, da je kvadratni meter stanovanjske površine cenejši od dosedanjega, seveda pri isti ali podobni kvaliteti, zlasti pa, da je bistveno krajši čas gradnje.

Pri prvem takem bloku še ne bomo dosegli vsega, kar si želimo. Gotovo pa je, da se bomo pri tretjem že močno približali postavljenemu cilju. Takrat pa se bo začel vračati vložen trud. Potrpimo torej le še malo!

Jo-vec

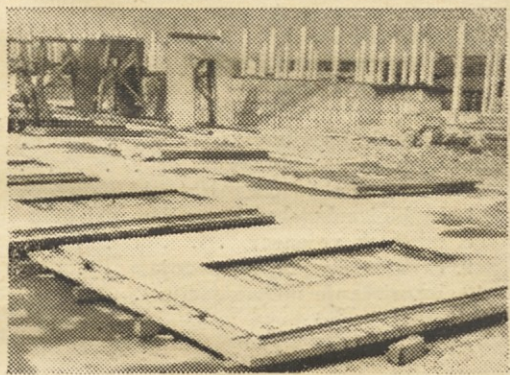
Vrsta stropnega elementa

Vrsta stropnega elementa

Odvoz elementov na gradbišče

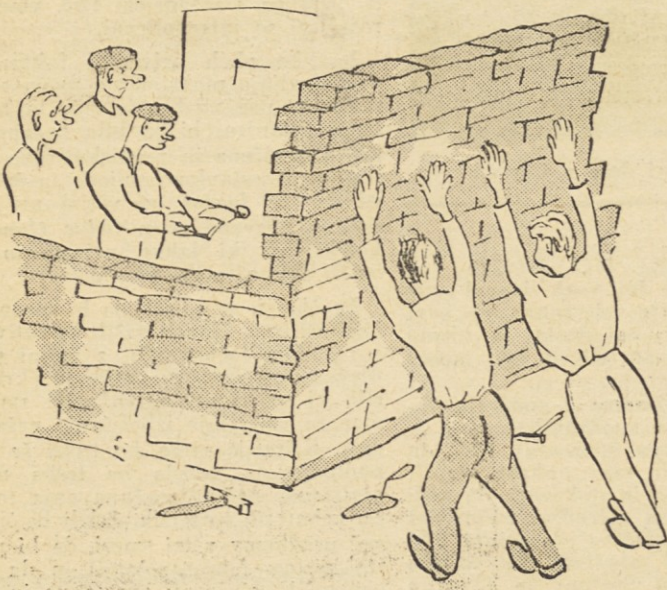
Priprava predelne stene

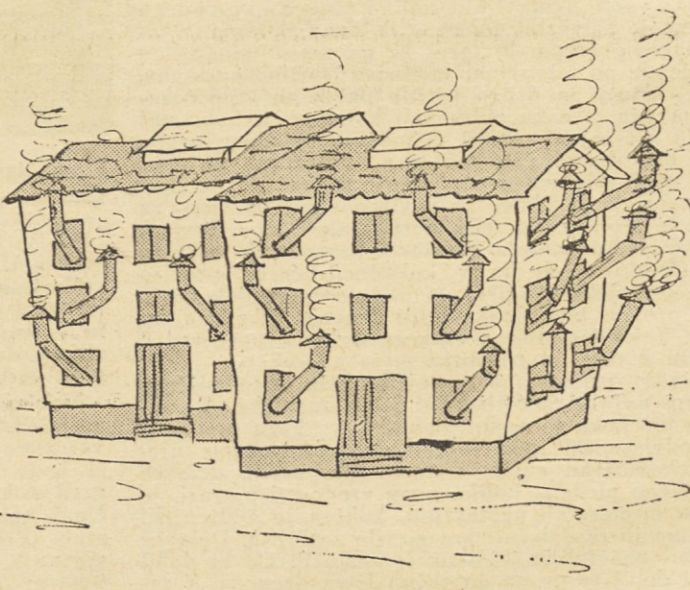
Zabetonirane predelne stene

Red in snaga sta v samskem domu zares vzorna.

Jože, drživa, komisija za ocenjevanje kvalitete je prišla

Bloki malih stanovanj v Savskem naselju ob podražitvi elektrike

KAJ JE NAJVEČJA ŠALA?

Tov. Lado Macoratti je znan v podjetju kot velik šaljevec, iz svoje bisage, ki kaže, da je brez dna, je vedno iztresal nove in nove šale.

Ko sem ga nedavno vprašal, zakaj »vivec« več ne pripoveduje in če ve kakšno novo smešnico, mi je odgovoril, da je to največji »vivec«, da bo čez 5 mesecev odšel v zaslužni pokoj. Počuti se namreč še mladega.

VSAKOMUR SVOJE

Ko je jubilat, sedemdesetletnik Avgust Adamič, še vozil valjar na avtomobilski cesti Ljubljana-Vrhnika, so nekoč valjali odek prav pred neko gostilno.

Zgodilo se je, da so nekoč stali pred gostilno kar trije valjarji. »Zmanjkalo« je vode. Tisti čas pa se je pripeljal iz Ljubljane z avtom nek inženir, se ustavil pred gostilno in vprašal, zakaj stojte. Adamič je porinil naprej ju-naško tovariša Zajca (ta je že v pokoj), ki je odgovoril: »Veste, tovariš inženir, valjarji rabijo svoje — mi pa tudi!«

V ANKARANU NA PLAŽI

Ing. Cvahte, šef gradbenega vodstva v Celju, je odšel po kosilu na plažo. Ves žalosten se je oziral, kje bi dobil kakšno ležalno desko, ker so bile že vse zasedene.

Na pomoč mu priskoči tov. Martinšek, upravnik CO v Ljubljani. Ing. Cvahte se mu zahvali; za prijaznost in ga vpraša kolikšna bo najemnina. Tov. Martinšek pa mu odgovori: »Ne bo tako visoka kot za buldozer.«

